

รายงานการวิจัย

การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ASSESSMENT, IMPROVEMENT AND DEVELOPMENT OF THE
BACHELOR OF ARTS PROGRAM DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
AND ANTHROPOLOGY FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

พระครูธรรมศุต (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน)

ชาตรี สุขสบาย

สงคราม จันทร์ทาศิริ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย

การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พระครูธรรมคุณ (สุทธิพจน์ สุทธิวชิโร)

ชาตรี สุขสบาย

สงคราม จันทร์ทาศิริ

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และการวัดและการประเมินผล ของหลักสูตรและการเรียนการสอนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ.2564 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน เจ้าหน้าที่ประจำคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 5 คน นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 รูป/คน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 5 รูป/คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 34 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า ผลประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และการวัดและการประเมินผล ของหลักสูตรและการเรียนการสอนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ. 2564 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านบริบท (Context) พบว่านักศึกษาและบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 4.07, S.D. = 0.11) ด้านโครงสร้างหลักสูตรมีนักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม มากที่สุด จำนวน 25 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.58% รองลงมาคือโครงสร้างของหลักสูตรมีความไม่เหมาะสม จำนวน 9 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 26.47% ตามลำดับ โครงสร้างของหลักสูตร (หมวดวิชาเอกบังคับ) จำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสม มากที่สุด จำนวน 22 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.53% รองลงมาคือจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) น้อยไปควรเพิ่ม จำนวน 12 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.29% ตามลำดับ ด้านบริบทเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2564 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.67, S.D. = 0.17) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.93, S.D. = 0.09) ด้านกระบวนการ (Process) กระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.53, S.D. = 0.15) ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.96, S.D. = 0.18) การวัดและการประเมินผล (Product Evaluation) ผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย พบว่า ความ

คิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.71, S.D. = 0.16) ด้านผลกระทบการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพของบัณฑิต พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.74, S.D. = 0.21) ด้านผลกระทบด้านคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.62, S.D. = 0.23) ด้านผลกระทบเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.73, S.D. = 0.13) ข้อเสนอแนะ แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ 1) การจัดทำหลักสูตร ควรมุ่งเน้นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมต่อในปีการศึกษา 2567 โดยที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควรปรับปรุงเพื่อให้เป็นหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้ หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้วและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่ลุ่มลึก 2) การบริหารหลักสูตร ควรมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ร่วมการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน อาจารย์ บุคลากร และผู้สำเร็จการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนบทบาทและระดับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในระดับต่าง ๆ

คำสำคัญ: 1. การประเมินผลหลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอน 3. รายวิชาเฉพาะ

ABSTRACT

This research aims to: 1) evaluate the context, input, process, and product of the curriculum and instruction in specific courses in Sociology and Anthropology, B.E. 2564, at Mahamakut Buddhist University; 2) find guidelines for developing the Bachelor of Arts program in Sociology and Anthropology at Mahamakut Buddhist University. The CIPP Model was used for the evaluation, employing quantitative and qualitative research methods. Data was collected from 5 program lecturers, 2 special lecturers, 5 university administrators, 5 staff members of the Faculty of Social Sciences, 12 students enrolled in specific Sociology and Anthropology courses in the first and second semesters of the academic year 2023, and 5 graduates in Sociology and Anthropology, totaling 34 informants.

The research findings revealed that the evaluation of the context, input, process, and product of the curriculum and instruction in specific courses in Sociology and Anthropology, B.E. 2564, at Mahamakut Buddhist University, showed the following: In terms of context, most students and graduates who answered the questionnaire had opinions at a high level regarding the objectives of the curriculum ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.11). Regarding the curriculum structure, most students and graduates felt that the curriculum structure was most appropriate, with 25 people accounting for 73.58%, followed by 9 people accounting for 26.47% who felt that the curriculum structure was inappropriate. The number of credits in the curriculum structure (compulsory major courses) was considered most appropriate by 22 people, accounting for 73.53%, followed by 12 people accounting for 35.29% who felt that the number of credits in specific courses (compulsory major courses) was too low and should be increased. Overall, the context regarding specific courses in the Bachelor of Sociology and Anthropology program in Sociology and Anthropology, B.E. 2564, was rated at a high level ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.17). In terms of input, data on media/resources used in teaching and learning showed that the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.09). In terms of process, the process related to teaching and learning management showed that the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.15). The process related to measurement and evaluation showed that the overall

opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.18). In terms of product evaluation, the academic and research output showed that the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.16). Regarding the impact of applying knowledge to work and careers of graduates, the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.74$, S.D. = 0.21). Regarding the impact on ethics, the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.62$, S.D. = 0.23). Regarding the impact on the desired characteristics of learners, the overall opinion of students and graduates was at a high level ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = 0.13). The recommendations are divided into two issues: 1) Curriculum development should focus on the importance of further curriculum development in the academic year 2024, aiming to produce graduates who are knowledgeable in both theory and practice. It should be improved to be an advanced academic bachelor's degree program for learners with special abilities, focusing on producing graduates with high knowledge and abilities by using the regular curriculum that is already offered, but enhancing the potential of learners by requiring them to study some courses at the graduate level that are already offered and supporting them to do in-depth academic research. 2) Curriculum management should involve stakeholders in the evaluation, improvement, and development of the curriculum, and should provide opportunities for learners, faculty, staff, and graduates to participate in the evaluation and improvement of the curriculum, as well as the roles and levels at which stakeholders participate in curriculum development at various levels.

Keywords: 1. Curriculum evaluation 2. Teaching and learning management
3. Specific subjects

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคณะผู้บริหาร และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอเจริญพรขอบคุณผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผศ.ดร.เกษภา ผาทอง ผศ.กฤติกา ชนะกุล และผศ.ณัฐหทัย นิรัตติชัย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่ถูกต้อง อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ที่อนุเคราะห์สถานที่และกลุ่มประชากรในการแจกแบบสอบถามและทดสอบเครื่องมือวิจัย

ขอขอบคุณ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ คณะผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนประชาชนกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลวิจัย

ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนอุดหนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิวงษ์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

30 กรกฎาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
1.7 แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย	7
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล	8
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร	10
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน	23
2.4 การพัฒนาหลักสูตร	27
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
2.6 สรุปกรอบแนวความคิด	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
3.1 แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมิน	47
3.2 ขอบเขตการประเมิน	48
3.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	48
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49

3.5 การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ	52
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณการประเมินปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	55
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาและอาจารย์ สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	55
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านบริบท	58
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านปัจจัยนำเข้า	62
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านกระบวนการ	62
4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านผลผลิต	64
4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านผลกระทบ	65
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
5.1 สรุปผลการวิจัย	77
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	79
5.3 ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	88
ประวัตินักวิจัย	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 สรุปวัตถุประสงค์ 4 ด้านการประเมินรูปแบบ CIPP Model	23
2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย	46
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา	55
4.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ/ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่	56
4.3 แสดงข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา	59
4.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวม และรายชื่อ	58
4.5 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักศึกษาและบัณฑิตที่มีความคิดเห็นด้าน ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	59
4.6 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักศึกษาและบัณฑิตที่มีความคิดเห็นด้าน ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ)	59
4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและ มานุษยวิทยาปี 2564	60
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร	61
4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน	62
4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	62
4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล	63
4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย	64
4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและ การประกอบอาชีพของบัณฑิต	65
4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบด้านคุณธรรม	66
4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดทำแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 ยังอยู่ในช่วงเวลาที่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่แนวโน้มของการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นการเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

สถานการณ์การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เนื่องจากในบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านสังคมและทรัพยากร ทั้งนี้ แนวโน้มโครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะมีกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและความแพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคลที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ด้วยสถานการณ์ดังกล่าวหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามีรายวิชาที่มีกลุ่มสาระความรู้

ครอบคลุมในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์มีคุณภาพประสิทธิภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ด้วยดีมีความสุข อีกทั้งการที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน ก็ต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 11 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2563 สำหรับใช้เป็นกรอบการยกระดับคุณภาพของระบบอุดมศึกษาให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ที่เป็นปัจจัยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของสังคมไทย อย่างไรก็ตามบริบทสำคัญของโลกในมิติต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งการเกิดของประชากรกลุ่มใหญ่ของโลกยุคดิจิทัล ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิต ประกอบกับประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570) ของการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งนโยบายและแผนระดับประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินการปรับปรุงกรอบการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทและระยะเวลาข้างต้น อีกทั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้จัดทำกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566-2570 เพื่อใช้กำหนดทิศทางและแนวทางในการปรับปรุงแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 และจัดทำแผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566-2570 ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (แผนด้านการศึกษามหาวิทยาลัยเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566-2570)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในฐานะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้รอบรู้เข้าใจในศาสตร์ของรายวิชา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ได้คำนึงถึงสถานการณ์ของการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมเนื่องจากสังคมยุคปัจจุบัน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศการผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ที่แข่งขันกันด้วยความรู้ ความสามารถ และมีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะช่วยชี้นำและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วทางด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้กำหนดทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ 29 เป้าหมาย และ 38 ตัวชี้วัด เพื่อให้สามารถก้าวเป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ เป็นการเปิดโอกาสให้พลเมืองโลกอันมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และ

วัฒนธรรม สามารถเข้าถึงหลักธรรมของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และสามารถบูรณาการองค์ความรู้จากสหวิทยาการให้เกิดงานวิจัยในระดับสากล โดยเน้นการพัฒนาจิตใจและการน้อมนำปรัชญาพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญา (Human Wisdom) รวมทั้งการเยียวยาฟื้นฟูจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิสุวัตน์ที่ว่า “ร่วมพัฒนาพลเมืองโลก ด้วยการผสานแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ที่มั่นคง ให้ดำรงอยู่ในฐานะโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาของมนุษย์ในอนาคต” หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางการพัฒนาสังคม ประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิตให้มีความสุขและรับมือกับบริบทของโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสามารถศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านแนวทางการเรียน การพัฒนาสังคมได้และบูรณาการกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มาใช้เพื่อเกิดประโยชน์กับตนเองอย่างสูงสุด

ดังนั้น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตร ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย คือ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความเข้าใจในบริบทชุมชนสังคมและวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้ยึดมั่นในหลักพุทธธรรมตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาจิตใจและการน้อมนำปรัชญาพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญา โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ ให้การสนับสนุนความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารหลักสูตรนี้ การเรียนการสอนทุกรายวิชาดำเนินการตดยการมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ทั้งในด้านกำหนดอาจารย์ผู้สอน การตรวจสอบการประเมินผลการเรียน การวางแผนการบริหาร มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษา ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จึงต้องมีการประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมต่อไปในอนาคต

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 บริบท (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และการวัดและการประเมินผล (Product Evaluation) ของหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ.2564 เป็นอย่างไร

1.2.2 แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง 2567) เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และการวัดและการประเมินผล ของหลักสูตรและการเรียนการสอนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ.2564 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.3.2 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา พ.ศ. 2564 ซึ่งประกอบด้วย 20 รายวิชา ดังนี้

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา
SO1001	สังคมวิทยาเบื้องต้น Introduction to Sociology
SO1002	มานุษยวิทยาเบื้องต้น Introduction to Anthropology
SO1003	ทฤษฎีสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาร่วมสมัย Contemporary Sociology and Anthropology
SO1004	นิเวศวิทยามนุษย์ Human Ecology
SO1005	ความเท่าเทียมทางสังคม Social Equality
SO1006	สังคมวิทยาดิจิทัล Sociology of communication
SO1007	มานุษยวิทยาเศรษฐกิจ Economic Anthropology
SO1008	สังคมวิทยาศาสนา Sociology of Religion

SO1009	ประชากรกับการพัฒนา Population and Development
SO1010	นโยบายสังคมและสวัสดิการ Social Policy and Social Welfare
SO1011	การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม Participatory Community Analysis
SO1012	สังคมและวัฒนธรรมในอาเซียน Asean Societies and Culture
SO1013	อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา Criminology and Penology
SO1014	พรมแดนศึกษา Border Studies
SO1015	การวิจัยทางสังคม Social Research
SO1016	จิตวิทยาสังคม Social Psychology
SO1017	หลักการพัฒนาชุมชน Community Development Principles
SO1018	สังคมวิทยาการเมือง Political Sociology
SO1019	สังคมวิทยาองค์การ Organizational Sociology
SO1020	สัมมนาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา Seminar in Sociology and Anthropology

การประเมินการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) รูปแบบ CIPP โดยสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) คำว่า CIPP ย่อมาจากคำ 4 คำ ได้แก่

1) บริบท (Context) คือ บริบทของหน่วยระบบ ได้แก่ โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรความ สอดคล้องของวัตถุประสงค์รวมทั้งความคาดหวังจากหลักสูตร

2) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ หรือตัวป้อน ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวม 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้สอน ด้านตัวผู้เรียน และด้านสื่อการสอน

3) กระบวนการ (Process) คือ กระบวนการของหน่วยระบบ ซึ่งได้แก่ การบริหารหลักสูตร และวิธีการจัดการเรียนการสอนวิธีการถ่ายทอดความรู้

4) ผลผลิต(Product) คือ ผลผลิตของหน่วยระบบหรือผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและการนำความรู้ไปศึกษาต่อหรือใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้นนอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาวิจัยเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดเห็น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนเท่านั้น นอกเหนือจากนี้ไม่อยู่ในขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้

ในทางปฏิบัติ เมื่อมีการประเมินการจัดการเรียนการสอนแล้ว จำเป็นจะต้องมีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป แนวคิดดังกล่าวสอดคล้อง กับโมเดลการประเมินแบบเน้นการใช้ประโยชน์ (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ซึ่งเสนอโดย Patton (1997) จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะประเมินเพื่อตัดสินคุณค่า (Value judgment) ของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและจะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง หรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หมายถึง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

2. การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลมาตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพทั้งประสิทธิภาพและประเมินผลของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

3. รายวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน และวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ในด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจำนวน 20 รายวิชา

4. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

5. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษที่สอนอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

6. บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

7. การเรียนการสอน หมายถึง การเตรียมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างตั้งใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งตามที่ต้องการ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ได้ทราบผลการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (พ.ศ.2564) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.6.2 ได้นำผลการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (พ.ศ.2564) นำไปจัดทำแผนการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ในหลักสูตรปรับปรุง ปี 2567 ต่อไป

1.7 แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย

1.7.1 ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1.7.2 วารสารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2567) หน้า 213-230. (TCI 2)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลพื้นฐานตามลำดับ ต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 การพัฒนาหลักสูตร
- 2.6 สรุปรอบแนวความคิด

2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผล

จากการทบทวนแนวคิด เกี่ยวกับการประเมินผล ผู้วิจัยได้ค้นหาแนวคิดของนักวิชาการ โดยจะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายของการประเมินผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการประเมินผล

ความหมายของการประเมินผล ได้มีนักวิชาการต่าง ๆ หลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผลที่หลากหลาย สามารถรวบรวมได้ดังนี้

แอลคิน (Alkin, 1969 : 2-9) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการทำให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยการคัดเลือกข้อมูลที่เหมาะสม รวบรวมและวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานสรุปสารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

อีเบลและไฟร์สไบย์ (Ebel and Frisbie 1986 : 13) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพหรือคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน

กรอนลันด์ (Gronlund 1976 : 6) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการตัดสินใจในขอบเขตของวัตถุประสงค์ของการสอนที่เป็นสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน

โพรวัส (Provus, 1971) การประเมินคือ การวัด (Measurement) ในระยะแรก “การวัด” และ “การประเมิน” ถือเป็นสิ่งที่มีความหมายเดียวกันเนื่องจากการประเมินเป็นศาสตร์ที่มีแหล่งกำเนิดมาจากศาสตร์แห่งการวัดในด้านหนึ่งการนิยามว่าการประเมินคือ การวัด มีข้อดีในแง่ที่ทำให้การประเมินมีความเป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีความเป็นปรนัย และความเที่ยงตรง อย่างไรก็ตามก็ตีผลเสียที่ตามมาคือนักประเมินมีบทบาทเป็นเพียง “นักเทคนิคการวัด” ที่มุ่งสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของบุคคล การประเมินจึงผูกติดอยู่กับการตีความหมายของคะแนน ที่ได้จากเครื่องมือมาตรฐานของการวัดมากเกินไป ทำให้มองข้ามตัวแปรเชิงประเมินที่สำคัญที่ไม่สามารถใช้วิธีการเชิงปริมาณมาวัดเท่านั้น

รอสซีและฟรีแมน (Rossi and Freeman, 1993: 103) การประเมินคือ การช่วยการตัดสินใจ (Assistant in decision – making) กล่าวคือ การประเมินช่วยเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน การประเมินจึงขยายขอบเขตนอกเหนือไปจากการประเมินมนุษย์ เช่น ประเมินโครงการ ทรัพยากร มาตรการดำเนินงาน เป็นต้น นอกจากนั้นความต้องการในการทำนายหรือคาดการณ์ (needs of forecasts) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความซับซ้อนและอาศัยเทคนิควิธีของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้ผู้ประเมินจำต้องให้ความสำคัญกับสมมติฐานที่ตั้งขึ้นเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจหรือการคาดการณ์

แซค (Sax 1989 : 24) กล่าวว่า การประเมินผล เป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าหรือตัดสินใจที่เกิดจากการสังเกตจากประสบการณ์และการฝึกฝนของผู้ประเมิน

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971) กล่าวว่า การประเมินเป็นการกำหนดปัญหาการเก็บรวบรวมข้อมูลและเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเพื่อให้การตัดสินใจนั้นเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด

สคริฟเวน (Scriven, 1967) การประเมินคือ การตัดสินคุณค่า (Determining of worth or value) นิยามดังกล่าวถือเป็นนิยามกระแสหลัก (Mainstream) ของการประเมิน โดยผู้ประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการสังเกตและอาศัยหลักเหตุผล กล่าวอีกอย่างก็คือแนวคิดดังกล่าวถือว่าถ้าผู้ประเมินมิได้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมินถือว่าผู้ประเมินยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) กล่าวว่า การประเมินเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง “สิ่งที่เป็นจริง” (what is) กับ “สิ่งที่ควรจะเป็น” (what should be)

ไวร์สม่า และเจอร์ส (Weirsmas and Jurs 1990 : 9) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตัดสินคุณค่า และในทางการศึกษาจะเป็นการตัดสินบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นวัตถุประสงค์โดยการตีความหมาย คะแนน เพื่อตัดสินว่า ยอดเยี่ยม ดี ปานกลาง หรือต่ำ

เกษม ศิริสุโขตม (2550 : 2) จากศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจและเกษตร อธิบายเพิ่มเติมว่า การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร มีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการผ่านการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล ซึ่งการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการบริหารดังกล่าวจะต่อเนื่องกันเป็นวงจรรจนกว่าโครงการนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์

สรุปความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง การประเมินผลเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “คุณค่า” ของสิ่งต่าง ๆ การประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น เป็นหลักสำคัญการประเมินระบบการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย การประเมินความต้องการที่จำเป็นในการเรียนการสอน ตลอดถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการเรียนการสอน การตีความหมายของผลที่ได้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

จากการทบทวนแนวคิด เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยได้ประมวลมาจากแนวคิดของนักวิชาการ โดยจะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับ ความหมาย แนวคิดและทฤษฎี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

(International Bureau of Education, 2021) การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) เป็นกระบวนการวัดผลหลักสูตร โครงการ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไปในอนาคต

สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam Daniel L.; et al. 1971: 128) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่า การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิม

บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 95) ได้ให้ความหมาย การประเมินหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาเปรียบเทียบ และตัดสินเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริงเพียงใด หลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรนั้นให้ดีขึ้น

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553 : 291) เสนอว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีสิ่งใดที่จะต้องนำมาแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า

รัตน์ะ บัวสนธ์ (2550 : 10) สรุปว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล (โดยเฉพาะนักเรียน) หรือสิ่งบางสิ่ง เพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจในคุณค่าหรือคุณภาพของบุคคลหรือสิ่งนั้น ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2548 : 372) ได้ให้ความหมาย การประเมินหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรและตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

มารุต พัฒผล (2556 : 8) สรุปว่า การประเมินหลักสูตรเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนคุณภาพของการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ช่วยชี้แนะแนวทางการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การประเมินหลักสูตรจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย

มาเรียม นิลพันธุ์ (2553 : 30) การประเมินหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร มาวิเคราะห์ ข้อเท็จจริงถึงระดับ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หลักสูตรเกี่ยวกับผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติรวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ความ เข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง ความ ผิดพลาด ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบต่อหลักสูตร ซึ่งนำไปสู่แนวทางเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการ ดำเนินงาน การปรับปรุงการ ดำเนินหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สายหยุด ภูปุย (2555 :143) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพอย่างไร การประเมินหลักสูตรจะต้องมีการ วิเคราะห์ตัวหลักสูตร วิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ และวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการ เรียนของนักเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2558 : 16) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึงกระบวนการเชิงระบบ เพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การบริหาร หลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ศิริชัย กาญจนวาสี (2553 : 3) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูล เกี่ยวกับหลักสูตร แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัย จุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรและการ บริหาร หลักสูตรในการใช้หลักสูตรมีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร โดยการติดตาม

ความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ในการปรับปรุงหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง กระบวนการหลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงบริบท กระบวนการจัดการ และผลสัมฤทธิ์จากการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปเพื่อพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเหมาะสมเพียงใดที่จะทำให้การดำเนินการหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ

2.2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

ทาบ (Taba, 1962 : 310) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรกระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่างๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา การประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้ใช้ บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อและวัสดุการสอน ฯลฯ

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้โดยมีการวัดและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่า หลักสูตรนั้นๆ มีคุณภาพและเหมาะสมมากน้อยอย่างไร บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด มีอะไรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร เพื่อนำผลมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม การประเมินหลักสูตรจึงมีจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรโดยสรุปดังนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 250-251)

1. เพื่อหาค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรในแง่ต่างๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้ มักจะดำเนินไปในช่วงที่ขณะใช้หลักสูตร

4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ

5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 192-193) กล่าวว่า โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรใดๆ ก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกันดังนี้คือ

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบบริหารหลักสูตรกรณีเทศก้ากับดูแล การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่อย่างไร

สรุปได้ว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรนั้นมี 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการบริหารหลักสูตร 2) เพื่อตัดสินประสิทธิภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารหลักสูตร และคุณค่าของหลักสูตรหรือคุณภาพของหลักสูตร 3) เพื่อติดตามผลผลิตของหลักสูตรโดยพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลักสำคัญ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตรดังกล่าว ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของสังคมซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรในการพัฒนาสังคมในอนาคตต่อไป ดังนั้น การประเมินผลหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งไม่น้อยไปกว่ากระบวนการในการจัดการศึกษาในส่วนอื่นๆ

2.2.3 ประเภทการประเมินหลักสูตร

การจำแนกประเภทของการประเมินหลักสูตรสามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง (ไพศาล หวังพานิช, 2543 : 14)

1. แบ่งตามระดับของหลักสูตร แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- 1.1 การประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ การประเมินความจำเป็นประเมินวัตถุประสงค์ ประเมินโครงสร้าง ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรประเมินปัจจัย ป้อน และประเมินผลลัพธ์

1.2 การประเมินหลักสูตรโดยรวม เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งต้องประเมินทุกองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อสรุปผลหรือภาพรวม

2. แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การประเมินเพื่อการปรับปรุงหรือการประเมินความก้าวหน้า เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นตรวจสอบข้อเด่นข้อด้อยในส่วนประกอบของหลักสูตรเพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขเป็นสำคัญ

2.2 การประเมินเพื่อสรุปผล เป็นการประเมินเพื่อการประมวลผลโดยสรุปรวมทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร

3. แบ่งตามระยะเวลาในการประเมิน แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

3.1 การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้

3.2 การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร

3.3 การประเมินหลังการใช้หลักสูตร

สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของการประเมินหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง อย่างไรก็ตามในการประเมินหลักสูตรในทางปฏิบัตินั้นผู้ประเมินจะใช้ประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินและความสนใจของผู้ประเมินเป็นสำคัญ

2.2.4 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรแบ่งตามลักษณะการประเมินได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2553, น. 4-5)

1. การประเมินความก้าวหน้า (Formative evaluation) และการประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) การประเมินความก้าวหน้าเป็นการประเมินในขณะที่ดำเนินการใช้หลักสูตรหรือเป็นการประเมินระหว่างทางเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหารและการใช้หลักสูตรส่วนการประเมินสรุปรวม เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรหรือการประเมินเมื่อครบวงจรของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับตัดสินผลสำเร็จของหลักสูตร

2. การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal evaluation) และการประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal evaluation) การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการประเมินที่ไม่มีแบบแผนที่เคร่งครัด การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสะดวก เช่น การพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ สอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง ไม่มีรูปแบบการวิเคราะห์ที่ชัดเจน ข้อสรุปมักเกิดขึ้นตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัวส่วนการประเมินอย่างเป็นทางการการประเมินที่มีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลตามเกณฑ์หรือมาตรฐาน และการ รายงานด้วยลายลักษณ์อักษร

3. การประเมินผลทั้งหมด (Goal-free evaluation) และการประเมินตามจุดมุ่งหมาย (Goal-based evaluation) การประเมินผลทั้งหมดเป็นการประเมินที่ครอบคลุมผลที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรงและผลทางอ้อม โดยไม่ได้ยึดติดกับจุดมุ่งหมายเดิมของหลักสูตร ส่วนการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย เป็นการประเมินผลตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ว่า ผลผลิตที่ได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

4. การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External evaluator) กับการประเมินโดยผู้ ประเมินภายใน (Internal evaluator) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก เป็นการประเมินโดยใช้ผู้ ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ได้้อยู่ภายในสังกัดของหน่วยงานหรือสถาบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นนัก ประเมินที่เชี่ยวชาญจากภายนอกที่เป็นกลาง ส่วนการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน เป็นการประเมิน โดยใช้ผู้ ประเมินที่เป็นบุคคลภายในสังกัดของหน่วยงานหรือสถาบันนั้น ซึ่งเป็นผู้ประเมินที่อยู่ใกล้ชิดและเห็น กระบวนการใช้หลักสูตรมาโดยตลอด

2.2.5 รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ

การประเมินเพื่อการตัดสินใจในที่นี้จะนำเสนอตัวแบบ CIPP ของ Stufflebeam (2003) สำหรับการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context: C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ด้านกระบวนการ (Process: P) และด้านผลผลิต (Product: P) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (Stufflebeam, 2003; พิเชิต ฤทธิ์จรูญ, 2558 :18)

1. การประเมินด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context evaluation) เป็นการ ประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมายของสังคม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการ ของบุคคล และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรว่า มีความสอดคล้องและสนับสนุนต่อการจัดทำหลักสูตร หรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้อง จะนำ สารสนเทศที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของ หลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหรือแผนการศึกษาและบริบทหรือสภาพของสังคม

2. การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งใน เชิง คุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่าง ๆ ก่อนเริ่มใช้หลักสูตรว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะ ดำเนินการได้หรือไม่ เช่น เนื้อหาสาระของวิชา คุณสมบัติของอาจารย์และบุคลากรสนับสนุน คุณสมบัติ ของผู้เรียน สื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการใช้ทรัพยากร ต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตร สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การประเมินด้านกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินระหว่าง ดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และ

การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวข้องจะนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้

4. การประเมินผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร (Product evaluation) เป็น การประเมินหลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์ (Output evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น ความรู้ ทักษะ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้เรียน รวมทั้ง ความพึงพอใจของผู้เรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของหลักสูตรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการใช้หลักสูตร ปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลงหลักสูตร หรือยกเลิกหลักสูตร

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการวัดผลหลักสูตร โครงการ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้การประเมินความก้าวหน้าจากตัวแบบ CIPP ที่ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของหลักสูตรการตัดสินใจนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์แบบใดก็ตามก็จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประมาณ (Evaluation Data) มาช่วยเป็นพื้นฐาน เพราะการตัดสินใจใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจะจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างไรจะจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีไหน จะใช้สื่อการเรียนการสอนอะไร จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไร เพื่อให้เกิดศักยภาพแก่ผู้เรียน

2.2.5 แนวทางการประเมินหลักสูตร

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประเด็นหลักที่ควรคำนึงถึง ได้แก่ แนวทางการประเมินหลักสูตร องค์ประกอบคณะกรรมการประเมินหลักสูตร รวมทั้งเกณฑ์การประเมินหลักสูตร ส่วนบทบาทหน้าที่การประเมินหลักสูตรจำแนกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การเลือกองค์ประกอบหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
2. การปรับปรุงองค์ประกอบหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนการใช้หลักสูตร
3. การปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตร หมายถึง เงื่อนไขการใช้หลักสูตร การให้ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้หลักสูตรให้บรรลุผล

แพรท (Pratt. 1994) เสนอแนวทางการประเมินหลักสูตรไว้ 14 ประการ ซึ่งจะครอบคลุมบทบาทหน้าที่การประเมินหลักสูตรทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น แนวทางการประเมินหลักสูตรมีรายละเอียดดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป แนวทางการประเมิน ได้แก่
 - หลักสูตรได้กล่าวถึงลักษณะที่คาดหวังของผลผลิตหลักสูตรไว้ชัดเจนหรือไม่

- จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสำคัญเพียงพอหรือไม่
- จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดไว้ครอบคลุมสิ่งสำคัญที่คาดหวังไว้หรือไม่

2. หลักการและเหตุผล แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการเสนอความจำเป็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหรือไม่
- มีการกล่าวถึงข้อสรุปที่สำคัญของหลักสูตรไว้หรือไม่
- ข้อคิดเห็นเป็นความจริงและเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด
- มีการคาดการณ์เกี่ยวกับการคัดค้าน หรือการไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรซึ่ง

อาจจะเกิดขึ้นหรือไม่

- มีการประเมินความต้องการ ได้อธิบายวิธีการศึกษา การศึกษามีความสมบูรณ์

น่าเชื่อถือเพียงไร

3. จุดมุ่งหมายเฉพาะ แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการระบุจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้หรือไม่
- มีการชี้แนวทางว่าหลักสูตรสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนได้อย่างไร
- จุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละข้อแสดงประเภทและความสำคัญหรือไม่
- จุดมุ่งหมายเฉพาะแต่ละข้อแสดงความสอดคล้อง และสัมพันธ์กันกับจุดมุ่งหมาย

ทั่วไปหรือไม่

- จุดมุ่งหมายเฉพาะทุกข้อสามารถปฏิบัติได้และตอบสนองจุดมุ่งหมายทั่วไปหรือไม่

4. เกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร แนวทางการประเมิน ได้แก่

- ระบุเกณฑ์สำหรับพิจารณาในการปฏิบัติ มีความชัดเจนและเหมาะสมและเชื่อถือ

เกี่ยวกับประสิทธิภาพได้เพียงใด

- เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินมีความเหมาะสมกับมาตรฐานเพียงใด

5. การแบ่งระดับของคะแนน แนวทางการประเมิน ได้แก่

- ระบบการจัดลำดับความสำคัญของคะแนนมีความชัดเจนเพียงใด
- การจัดลำดับของคะแนนสะท้อนให้เห็นลำดับความสำคัญของจุดมุ่งหมายหรือไม่
- ระบบการจัดลำดับคะแนน มีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือไม่

6. สภาพแวดล้อม แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการอธิบายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่จะนำหลักสูตรไปใช้หรือไม่
- มีการระบุถึงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างชัดเจนหรือไม่
- หลักสูตรมีความเหมาะสม ความชัดเจน ความต่อเนื่องเกี่ยวกับโครงการจัด

การศึกษาของสถานศึกษากับผู้เรียนหรือไม่

- การบริหารหลักสูตรได้จัดระบบไว้ชัดเจนเพียงใด

- มีสถาบันการศึกษาอื่นสามารถนำหลักสูตรนี้ไปใช้ได้หรือไม่
- มีการระบุถึงผลกระทบเกี่ยวกับหลักสูตร รายวิชา และผู้สอนหรือไม่

7. ลักษณะผู้เรียน แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการระบุถึงลักษณะผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้หรือไม่
- มีการระบุเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการคัดเลือกผู้เรียนหรือไม่
- มีการกำหนดความรู้พื้นฐานไว้หรือไม่
- ผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตรนี้จะสามารถตรวจสอบได้ด้วยวิธีใด

8. การเรียนการสอน แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการระบุรายละเอียดไว้ในแผนการเรียนเพียงพอหรือไม่
- เนื้อหาสาระของแต่ละวิชาในหลักสูตร น่าสนใจเพียงใด
- เนื้อหาสาระของแต่ละวิชามีคุณค่าและได้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด
- การจัดการเรียนการสอนสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะหรือไม่
- การออกแบบกิจกรรม และกำหนดวิธีสอนส่งเสริมการเรียนรู้การคิดสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใด
- จุดมุ่งหมายเฉพาะสามารถชี้แนะแนวทางการคัดเลือกวิธีการสอนรวมทั้งกิจกรรมที่เหมาะสมหรือไม่

9. ความแตกต่างในการจัดการเรียนการสอน แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และมีการประเมินเพื่อการวินิจฉัยหรือไม่
- มีการเตรียมสื่อสำหรับการสอนซ่อมเสริมหรือไม่ ลักษณะการจัดการสอนซ่อมเสริมมีหลายรูปแบบ รวมทั้งมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด
- มีการส่งเสริมผู้เรียนเก่งมากน้อยเพียงใด

10. การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติ แนวทางการประเมิน ได้แก่

- มีการระบุจำนวนกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่ ขนาดเล็กไว้หรือไม่
- มีการวางแผนสำหรับแก้ไขปัญหาสำหรับผู้เรียนจำนวนมากหรือน้อยกว่าที่กำหนดไว้หรือไม่
- มีการเตรียมวัสดุเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนการสอนหรือไม่
- สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับบทเรียนและหลักสูตรหรือไม่
- สื่อการเรียนการสอนและเครื่องมือสามารถจัดทำหรือจัดซื้อได้ง่ายหรือไม่
- สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการใช้มากน้อยเพียงใด

- มีการอธิบายวิธีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนไว้หรือไม่
11. การทดลองใช้หลักสูตร แนวทางการประเมิน ได้แก่
 - มีการทดลองใช้หลักสูตรแบบนาร่อง หรือภาคสนามหรือไม่
 - รายงานผลการทดลองใช้น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
 12. การประเมินโครงการใช้หลักสูตร แนวทางการประเมิน ได้แก่
 - มีการประเมินโครงการใช้หลักสูตร ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับหรือไม่
 - มีองค์ประกอบหรือส่วนใดของหลักสูตรที่จำเป็นต้องมีการประเมินโดยเฉพาะหรือไม่
 - มีการปรับปรุงและพัฒนาส่วนใดหรือไม่
 13. การนำหลักสูตรไปใช้ แนวทางการประเมิน ได้แก่
 - มีแนวทางและกำหนดเวลาการใช้หลักสูตรหรือไม่
 - บทบาทหน้าที่ของผู้ใช้หลักสูตร ได้ระบุไว้ชัดเจนหรือไม่
 - มีสิ่งจูงใจ และทรัพยากรสำหรับการใช้หลักสูตรเพียงพอหรือไม่
 - แผนการใช้หลักสูตรมีความชัดเจน และเป็นไปได้เพียงใด
 14. ผลผลิต แนวทางการประเมิน ได้แก่
 - รูปแบบหลักสูตรมีความอิสระในตัวเองหรือไม่
 - ผลผลิตจากหลักสูตรเป็นที่น่าพอใจและมีความสนใจในวิชาชีพมากขึ้นเพียงใด

2.2.5 เกณฑ์การประเมินหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตร จะมีความน่าเชื่อถือเพียงใด อยู่ที่เกณฑ์สำหรับการใช้พิจารณาตัดสินการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร เลือกใช้ได้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสำหรับการประเมินหลักสูตร มีดังนี้

1. ความเที่ยงตรงภายใน (internal validity) หมายถึง การออกแบบการประเมินเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ประเมินผลของการประเมินตรงตามปรากฏการณ์ที่เป็นตัวแทนภายในขอบข่ายของการพิจารณาอย่างถูกต้องและเป็นจริง

2. ความเที่ยงตรงภายนอก (external validity) หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรที่ได้สามารถนำไปอ้างอิงสรุปได้กว้างขวางเพียงใด เกี่ยวกับเรื่องเวลา สิ่งแวดล้อม ภูมิภาคและบุคคลที่มีสภาพความคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ประเมิน

3. ความเชื่อถือได้ (reliability) หมายถึง ความคงที่ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการใช้เครื่องมือวัดหลายอย่าง ผู้ประเมินหลักสูตรควรคำนึงถึงความเพียงพอของการเก็บหรือการวัดหรืออาจจะทำการวัดหลายๆ ครั้ง หรือวัดครั้งเดียวด้วยเทคนิคการวัดแบบต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความคงที่

ของคำตอบ เรื่องนี้ผู้ประเมินหลักสูตรต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกรวดค่อนข้างมาก และมีความละเอียดรอบคอบ และมีความรับผิดชอบ

4. ความเป็นปรนัย (objectivity) หมายถึง คนส่วนใหญ่มีความเข้าใจข้อมูลที่ได้จากการวัดตรงกันมากน้อยเพียงใด ผู้ประเมินรวบรวมข้อมูล รายละเอียดและตัดสินใจ แปลผลตรงกับบุคคลที่ร่วมประเมินด้วยความเป็นปรนัยของการประเมินจึงจะเกิดขึ้น

5. ความสอดคล้องสัมพันธ์ (relevance) หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการประเมินมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินไว้ชัดเจนจะช่วยให้ผู้ประเมินมีความระมัดระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบตนเองเสมอได้ทำกิจกรรมการประเมินสอดคล้องกับประเด็นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย

6. ความสำคัญ (importance) หมายถึง การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบหลักสูตรที่ประเมิน จะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันจำนวนมาก ซึ่งต่อมาอาจพบว่าข้อมูลที่มีความสำคัญน้อยมีจำนวนมากที่ใช้ในการสรุป ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลบางองค์ประกอบของหลักสูตรที่เก็บข้อมูลมาจำนวนน้อย แต่กลับมีความสำคัญ ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องถือเป็นความรับผิดชอบที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญให้กับข้อมูลที่จะไปเก็บรวบรวม

7. ขอบข่ายของการประเมิน (scope) หมายถึง ระบบและแบบแผนของการประเมินที่จะเอื้ออำนวยให้ทำการศึกษได้กว้างและลึก ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและไม่ควรหยิбыกวิธีการประเมินเพียงอย่างเดียวหนึ่ง มาใช้ในการประเมินหลักสูตร

8. ความเชื่อถือและการยอมรับ (credibility) หมายถึง ผู้ที่ต้องการใช้ผลการประเมินมีความเชื่อถือในผู้ประเมิน และยอมรับข้อมูลจากผลการประเมินได้มากน้อยเพียงใดเพราะความสัมพันธ์ของผู้ประเมินหลักสูตร กับผู้ใช้ผลการประเมินหลักสูตรจะมีอิทธิพลต่อการประเมินหลักสูตรมาก

9. เวลา (timeliness) หมายถึง การรายงานผลการประเมินจะทันใช้ในเวลาที่ต้องการหรือไม่ การใช้เวลาสำหรับกิจกรรมการประเมินการเขียนรายงานผลการประเมินเป็นรายละเอียดที่จะต้องใช้เวลามาก อาจจะทำให้พลาดโอกาสที่จะใช้ผลการประเมิน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งการตัดสินใจหลักสูตรดังนั้น การเสนอรายงานอาจจะเป็นระยะ โดยนำเสนอแบบไม่เป็นทางการ ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการรายงานผลที่ช้าเกินกว่ากำหนด และไม่ทันต่อการนำมาใช้พิจารณาตัดสินใจ

10. ขอบเขตของการใช้ผลการประเมิน (pervasiveness) หมายถึง การนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวาง และมีการเผยแพร่อย่างไร การเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะนำเสนอให้ ถูกต้อง เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ต้องการทราบและใช้ผลการประเมินทั้งทางกว้างและลึกในลักษณะที่แตกต่างกัน

11. ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง การพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติเมื่อการประเมินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางเลือกนั้น อาจจะเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน ค่าใช้จ่าย ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินหลักสูตร มีทรัพยากรอะไรบ้างที่สูญเสียโดยเปล่าประโยชน์ ทั้ง ๆ ที่การสูญเสียนั้นสามารถหลีกเลี่ยงได้ มีสถานการณ์หรือเหตุการณ์อะไรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแต่ไม่ได้นำมาใช้ศึกษา การดำเนินการประเมินส่วนมากจะพบกับข้อจำกัดต่าง ๆ ผู้ประเมินหลักสูตรต้องมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรให้มาก

สรุปได้ว่าเกณฑ์สำหรับพิจารณาการประเมินหลักสูตรทั้ง 11 ข้อ ที่รวบรวมมา ข้อ 1 - 4 เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมกับกระบวนการโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นำเสนอโดย สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam and other, 1983) ส่วนข้อที่ 6 - 10 เป็นเกณฑ์ที่ช่วยให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งต้องคำนึงอยู่เสมอเมื่อวางแผนการประเมินหลักสูตร ส่วน เวอร์เธน และแซนเดอร์ส (Worthen & Scanders, 1987) ได้เพิ่มเกณฑ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพขึ้นเป็นข้อสุดท้าย

2.2.6 การประเมินหลักสูตรตามรูปแบบซีพี CIPP Model

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) รูปแบบ CIPP โดยสตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam)

Context-Input-Process-Product (CIPP)

โดยสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam,1973: 129) ซึ่งได้เสนอแนวคิดในการประเมินที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของการประเมินแบบที่ยึดหลักในการตัดสินใจ (decision – oriented evaluation) เป็นรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจ การประเมินแบบซีพีเป็นการประเมินเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศไปใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการของโครงการต่างๆ คำว่า CIPP ย่อมาจากคำ 4 คำ ได้แก่

1. การประเมินบริบท (C : context evaluation) คือ การประเมินสภาพแวดล้อมความต้องการที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและการศึกษาตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคทั้งในและนอกระบบสังคมปัจจุบัน ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงาน นโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการอื่นๆ รวมทั้งนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (I : Input evaluation) คือ การประเมินปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนหรือปัจจัยที่เป็นตัวทำให้เกิดวิธีการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุประสงค์ที่ต้องการเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบ

การบริหารจัดการ รวมทั้งวิธีการและระบบการบริหารงานของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรใช้วิธีการใดที่เหมาะสมกว่า

3. การประเมินกระบวนการ (P : process evaluation) คือ การประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านของการพัฒนาการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นการประเมินการดำเนินงานหลังจากที่ได้ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินทำให้ทราบว่า การดำเนินงานตามหลักสูตรมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง การประเมินในส่วนนี้จะเน้นประโยชน์ในการตัดสินใจที่สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

4. การประเมินผลผลิต (P : product evaluation) คือ การประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรตามวิธีการและแนวทางการดำเนินการสอน การประเมินผลส่วนนี้เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงข้อบกพร่องของการวางแผน การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ว่า ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง และเมื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องทำการประเมินกระบวนการเดิมอีก เพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากที่กล่าวไว้ข้างต้นถึงรายละเอียดของการประเมินด้วย CIPP Model ประกอบด้วย 4 มิติ ในรูปแบบการประเมินแล้ว ยังมีการประยุกต์แนวคิด CIPP Model เพิ่มเติม เพื่อให้ผลการประเมินมีความครอบคลุมและละเอียดในการประเมินมากขึ้นจนเป็น CIPP IEST ซึ่งจะมีมิติเพิ่มเติมเพิ่มให้ศึกษาต่ออันได้แก่ 1) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้น จะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น 2) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า โครงการตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ 3) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว และ 4) การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่

ตารางที่ 2.1 สรุปวัตถุประสงค์ 4 ด้านการประเมินรูปแบบ CIPP Model

การประเมินบริบท (Context)	การประเมินปัจจัย (Input)	การประเมิน กระบวนการ (Process)	การประเมินผลผลิต (Product)
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------------	-------------------------------

<p>1) เพื่อนิยามบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา</p> <p>2) เพื่อจำแนกประชากรเป้าหมายและประเมินความต้องการจำเป็นของประชากรดังกล่าว</p> <p>3) เพื่อจำแนกโอกาสสำหรับกำหนดความต้องการจำเป็น</p> <p>4) เพื่อวินิจฉัยปัญหาบนพื้นฐานความต้องการจำเป็น</p> <p>5) เพื่อตัดสินใจว่าเป้าหมายของโครงการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพียงพอหรือไม่</p>	<p>1) เพื่อจำแนกและประเมินความสามารถของระบบการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>2) เพื่อกำหนดกลยุทธ์ทางเลือกของโครงการ</p> <p>3) เพื่อกำหนดออกแบบแนวทางการนำโครงการไปใช้</p> <p>4) เพื่อกำหนดแนวทางการใช้งบประมาณและตาราง(ปฏิทิน) การปฏิบัติงาน</p>	<p>1) เพื่อค้นหาและคาดคะเนข้อจำกัดหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินกิจกรรม หรือนำโครงการไปใช้</p> <p>2) เพื่อจัดหาสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากแนวทางการดำเนินงานของโครงการ</p>	<p>1) เพื่อค้นหาการตัดสินใจเกี่ยวกับผลลัพธ์ของโครงการโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์กับผลการประเมินกับวัตถุประสงค์ บริบท ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ</p> <p>2) ติความเกี่ยวกับคุณภาพ คุณประโยชน์ ความมีนัยสำคัญและความถูกต้องแม่นยำของโครงการ</p>
--	---	---	---

ที่มา : (รัตนะ บัวสนธ์, 2556 น.19-21)

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน

จากการทบทวนแนวคิด เกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ค้นหาแนวคิดของนักวิชาการ โดยจะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมายของการประเมินผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของการประเมินการเรียนการสอน

ความหมายของการประเมินการเรียนการสอน ได้มีนักวิชาการต่าง ๆ หลายท่านได้ให้ความหมายของการประเมินผลที่หลากหลาย สามารถรวบรวมได้ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551 : 20-22) สรุปความหมายของการประเมิน (evaluation) ที่มีผู้นิยามออกเป็น 2 ลักษณะที่สำคัญ คือ

ลักษณะที่ 1 การประเมินในความหมายที่เป็นการดำเนินการที่ประกอบด้วย การวัด (measurement) และการใช้ดุลยพินิจ (judgement) การประเมินในลักษณะนี้หมายถึง กระบวนการ

ใช้ดุลยพินิจและ/ หรือค่านิยมและข้อจ กัดต่าง ๆ ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดย การเปรียบเทียบผล ที่วัดได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ลักษณะที่ 2 การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วย ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น ผู้ประเมินจึงต้องศึกษาความ ต้องการของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินอย่างครบถ้วนเพื่อ ใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนการประเมิน

ไทเลอร์ (Tyler, 1950) นักการศึกษาคนสำคัญของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้บัญญัติศัพท์การ ประเมินผลเป็นครั้งแรกว่า “ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการสอน” โดยได้เขียนหมายเหตุไว้ว่า ใน อนาคตควรนิยามการประเมินผลในเชิงระบบ ซึ่งต่อมาไทเลอร์ได้ให้ความหมายถึงการประเมินระบบ การเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ความ เหมาะสมของผลการเรียนรู้คือ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์กลยุทธ์การจัด การเรียนการ สอน พฤติกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนการสอน ตลอดจนประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินการเรียนการสอนที่จะกล่าวถึงในรายละเอียดในบทนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดของไท เลอร์ คือ การประเมินองค์ประกอบเชิงระบบของการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และการควบคุม (control)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2551 : 22-23) กล่าวว่า การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการวัด และ การวัดก็เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย ต่อมา การประเมินได้รับการพัฒนาเป็นศาสตร์ ซึ่งมีส่วนที่แตกต่าง และส่วนที่เหมือนกับการวิจัย โดยที่การวัด กลับเป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552 : 109-110) กล่าวว่า นักทฤษฎีการประเมินแบ่งวิธีการประเมิน เป็น 2 ขั้นที่ต่างกัน คือ วิธีเชิงระบบ และวิธีเชิงธรรมชาติ ซึ่งทั้งสองวิธีมีความแตกต่างกันในด้านของ เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิธีเชิงระบบ (systematic approach) เป็นการประเมินที่ยึดมาตรการเข้าถึงคุณค่า และ เกณฑ์ตัดสินคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาปรนัยนิยม (objectivism) ซึ่งมีความเชื่อว่าวิธีเชิงระบบเป็น วิธี ที่เหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้พยายามเสนอรูปแบบการประเมินที่แสดงถึง การ วางแผนการดำเนินงานและวิธีดำเนินงานอย่างชัดเจน รัดกุมและเป็นระบบ สนับสนุนการใช้เครื่องมือ ที่ได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล พยายามควบคุมสถานการณ์และตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจ ส่งผล กระทบต่อผลการประเมิน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนการที่กำหนด และสรุปผลการ ประเมินตาม เกณฑ์มาตรฐานที่ประกาศไว้ล่วงหน้า

2) วิธีเชิงธรรมชาติ (naturalistic approach) เป็นการประเมินที่ยึดมาตรการเข้าถึง คุณค่า และเกณฑ์ตัดสินคุณค่าตามแนวคิดปรัชญาอัตนิยม (subjectivism) ซึ่งมีความเชื่อว่าวิธีเชิง ธรรมชาติ

เป็นวิธีที่เหมาะสมในการประเมิน นักทฤษฎีในกลุ่มนี้พยายามเสนอรูปแบบการประเมินที่มี ลักษณะที่ยืดหยุ่น สนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพธรรมชาติ โดยเน้นการสังเกตแบบไม่มี โครงสร้าง พยายามวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงเหตุผล การสังเกตและการวิเคราะห์ เบื้องต้นจะนำไปสู่การสังเกตและวิเคราะห์ในขั้นลึก ๆ ถัดไป จนได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ ประเมินโดยอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เป็นเกณฑ์สำคัญในการสรุป สำหรับการประเมินการเรียนการสอนนั้นจะใช้ทั้งสองวิธีร่วมกันโดยใช้วิธีเชิงระบบเป็นหลัก โดยอิงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ประเมินเป็นหลัก (gold-based) และข้อมูลที่รวบรวมเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ การประเมินโดยมุ่งเน้นวัตถุประสงค์เป็นหลักและใช้วิธีเชิงระบบเพื่อให้ได้คำตอบที่ ถูกต้องเชื่อถือได้ ทำให้นักประเมินจำเป็นต้องจำกัดตัวแปรที่ศึกษาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่เป็น วัตถุประสงค์หลักของการประเมินเท่านั้น โดยไม่นำปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อผลการประเมินแต่ ไม่ได้อยู่ในเป้าหมายของการประเมินมาพิจารณา ดังนั้นวิธีเชิงธรรมชาติจึงนำมาใช้เพื่อเสริมจุดด้อยของวิธี เชิงระบบ การประเมินด้วยวิธีเชิงธรรมชาติจะมีความยืดหยุ่นมากกว่า เป็นการประเมินที่เป็นอิสระจาก เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการประเมิน (gold-free) ข้อมูลที่รวบรวมเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ ในการตรวจสอบผลลัพธ์ทั้งผลทางตรงและทางอ้อม และการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ คาดหมาย ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ การใช้วิธีเชิงธรรมชาติจึงเป็นการตัดสินคุณค่าของ การเรียนการสอนนอกเหนือจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างรอบด้านและครอบคลุม

2.3.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินการเรียนการสอน

ปัจจุบันแนวคิดในการประเมินมุ่งเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงงานหรือโครงการที่วางแผน ไว้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานที่รับผิดชอบ สำหรับ การประเมินการเรียนการสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อ

- 1) การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ทราบว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง และมีความสำคัญ ในลำดับก่อนหลังอย่างไร
- 2) ช่วยในการตัดสินใจเลือกวิธีการในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ทำให้ได้สารสนเทศในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ
- 3) ทำให้ทราบว่า การแก้ปัญหาบรรลุเป้าหมายหรือผลการเรียนรู้ที่ต้องการหรือไม่
- 4) ช่วยตัดสินคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน

2.3.3 ประโยชน์ของการประเมินการเรียนการสอน

ปัจจุบันแนวคิดในการประเมินมุ่งเน้นการประเมินเพื่อปรับปรุงงานหรือโครงการที่วางแผน ไว้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผู้บริหาร

ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการประเมิน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เรียน ครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ได้รับประโยชน์จากการประเมินการเรียนการสอน ดังนี้

1) ผู้เรียนได้รับประโยชน์ดังนี้

- (1) ช่วยพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้และการปฏิบัติ
- (2) ได้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

2) ครูได้รับประโยชน์ ดังนี้

- (1) รู้ว่าอะไรเป็นความต้องการจำเป็น และสามารถจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้
- (2) ช่วยครูในการเลือกวิธีสอนและสื่อการเรียนการสอน
- (3) ช่วยครูในการพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอน ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ
- (4) ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

3) ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ได้รับประโยชน์ ดังนี้

- (1) ช่วยให้ผู้บริหารได้ทราบผลการดำเนินงานว่าอยู่ในสภาพใดเป็นที่น่าพอใจหรือไม่
- (2) ช่วยให้ผู้บริหารได้สารสนเทศในการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอน
- (3) ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าจะยุติหรือดำเนินการต่อไป หรือไม่ อย่างไร

2.3.4 ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการประเมินการเรียนการสอน

การประเมินการเรียนการสอนเพื่อพิจารณาว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสัมฤทธิ์หรือไม่ ควรพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน 2 ด้าน คือ ด้านประสิทธิผล (effectiveness) และประสิทธิภาพ (efficiency) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552 : 147-148)

ประสิทธิผล หมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา นั่นคือ ผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลกระทบ ผลลัพธ์ ได้ผลตรงตามทีคาดหวังไว้และเป็นที่พึงพอใจ หรือไม่

ส่วนประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรและกระบวนการปฏิบัติงานในการสร้างผลผลิตซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ การประหยัดหรือการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ก่อให้เกิดผลสูงสุด และความสามารถในการลดค่าใช้จ่ายในการผลิต

ในการประเมินการเรียนการสอนนั้น ตัวชี้วัดด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้จากการประเมิน ทั้งในระหว่างการดำเนินงานหรือการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และ

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานหรือการประเมินผลรวม (summative evaluation) ตัวชี้วัดทั้งสองได้มาจากการรวบรวม ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียนการสอน คือกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกฎเกณฑ์หรือมาตรฐาน ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรด้านการเรียนการสอนแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวินิจฉัยจุดเด่นจุดด้อยของตัวหลักสูตร การเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตร และพัฒนาการเรียนการสอน ในรายวิชาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป ในการประเมินหลักสูตรจึงได้มีการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร (Standard) ไว้ล่วงหน้าโดย “มาตรฐาน” เป็นคุณลักษณะเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวหลักสูตร การใช้หลักสูตรและผลผลิตของหลักสูตร สำหรับใช้เป็นระดับคุณภาพในการเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร มาตรฐานของหลักสูตรอาจถูกกำหนดขึ้นจากความคิดเห็นร่วมกันของคณาจารย์ในสาขาวิชาจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้เมื่อนำมาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบมาตรฐาน ทำให้สามารถตัดสินคุณภาพของหลักสูตรรวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตรสำหรับใช้พิจารณาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 การพัฒนาหลักสูตร

จากการทบทวนแนวคิด เกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ค้นหาแนวคิดของนักวิชาการ โดยจะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) คณะสังคมศาสตร์ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยา มีทักษะด้านการวิจัยทางสังคม ธรรมะวิจัย มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างเป็นระบบ เป็นผู้ที่ยึดมั่นหลักพุทธธรรม มีจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคณะสังคมศาสตร์ให้การสนับสนุนความเสมอภาคทางการศึกษา และการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตสมบัติดังนี้

- 1) เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ในหลักการ แนวคิด และทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- 2) เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์และธรรมะวิจัย

3) เพื่อให้บัณฑิตมีทักษะการทำงานผ่านการฝึกปฏิบัติภาคสนาม

4) เพื่อให้บัณฑิตสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมีความสุขภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ทั้งนี้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาจัดทำหลักสูตร และวางแผนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งได้คำนึงถึงสถานการณ์ทางสังคม ดังต่อไปนี้

2.4.2 สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคมโดยมุ่งเน้นเรื่องขจัดปัญหาความหิวโหย ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และการไม่รู้หนังสือ ความเจ็บป่วยและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษโดยส่วนใหญ่ โดยได้ใช้แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นแนวทางให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การเพิ่มศักยภาพของประชาชนและชุมชน ซึ่งระบบการเรียนการศึกษาก็เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนาศักยภาพของประชากรไทย เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรลุพันธกิจของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษและความพยายามในการพัฒนาในอนาคต นอกจากนี้สถานการณ์เศรษฐกิจหรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่นำมาพิจารณาที่มีความสัมพันธ์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 12 - 13 ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ส่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น การอาศัยหลักธรรมทางพุทธศาสนาบูรณาการทางเศรษฐกิจ คือหลักเศรษฐกิจสายกลาง หรือเศรษฐกิจมัชฌิมา เป็นหลักที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและเลี้ยงชีพอย่างถูกต้องด้วยสัมมาอาชีวะ หรือสัมมาเศรษฐกิจ รวมทั้งสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก การวางแผนหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาฉบับนี้ จึงเน้นและให้ความสำคัญกับการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษไปสู่เป้าหมายพัฒนาอย่างยั่งยืนและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12-13 โดยสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านทฤษฎี แนวคิด ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทักษะด้านการวิจัย และการปฏิบัติจริงในภาคสนาม เพื่อให้บัณฑิตเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับหลักคุณธรรมและจริยธรรม

สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การวางแผนหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ได้เล็งเห็นถึงพลวัตความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลกมีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ การผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรม ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ การบริโภคสื่อหลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ส่งผลให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาวะที่ผลิตภาพแรงงานไทยก็ยังต่ำ เนื่องจากปัญหาคุณภาพแรงงาน นอกจากนี้ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมากและเกิดความเสื่อมโทรมลงมากอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นทั้งระหว่างรัฐและประชาชน และระหว่างประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ กันเอง ประกอบกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีลักษณะรวมศูนย์ ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่าง ๆ จากสถานการณ์ดังกล่าวหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาจึงเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาประเทศและการพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมและสังคมดิจิทัล จึงจะเน้นพัฒนาบัณฑิตไปพร้อม ๆ กับการปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ บูรณาการการเผยแพร่หลักศาสนาให้มุ่งชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักธรรมคำสอนที่เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นำไปสู่การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่คนในสังคม

2.4.3 การพัฒนาหลักสูตร

พัฒนาหลักสูตรเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมที่จะเข้าสู่การแข่งขันในตลาดแรงงาน และดำรงตนอยู่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน ภายใต้แนวคิดทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทักษะการวิจัย ธรรมะวิจัย และทักษะการปฏิบัติงานภาคสนาม โดยดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีคุณธรรม และจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา

2.4.4 ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

เพื่อผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมมีความรู้ ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการให้บริการวิชาการแก่สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมทั้งคำนึงถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไทย

1) ด้านการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนจากแบบบรรยายอย่างเดียวมาเป็นแบบยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2) ด้านการวิจัย ให้ความสำคัญในการค้นคว้าและวิจัย เพื่อให้ผู้ศึกษารู้จักการค้นคว้า และการทำงานวิจัย จึงได้จัดวิทยาระเบียบวิธีวิจัยเข้ามาในทุกหลักสูตร

3) ด้านบริการวิชาการแก่สังคม จัดกิจกรรมเป็นประจำการ ทศนศึกษานอกสถานที่ การอภิปราย หรือ ปาฐกถา โดยให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบรรยาย หรือปาฐกถาตลอดจนการสัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น

4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ การเข้าร่วมกิจกรรมวันสงกรานต์ เป็นต้น

2.4.5 สถานที่จัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

2.4.6 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1.สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และไม่เป็นผู้มีคุณสมบัติต้องห้าม ดังต่อไปนี้

1) ไม่เป็นผู้ที่เป็นโรคติดต่อหรือโรคร้ายแรง หรือโรคร้ายแรงที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

2) ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติเสียหายอย่างร้ายแรงทางศีลธรรม เว้นแต่นักศึกษาตามโครงการศึกษาลักษณะพิเศษ

3) ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือติดยาเสพติดให้โทษ

2.เป็นผู้ที่สภามหาวิทยาลัยพิจารณาแล้วเห็นสมควรให้รับเข้าศึกษา

2.4.7 โครงสร้างหลักสูตร

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์	6 หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาภาษา	12 หน่วยกิต

(4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	107 หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา	30 หน่วยกิต
- วิชาบังคับเรียน	24 หน่วยกิต
- วิชาเลือกเรียน	6 หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชาเอกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	69 หน่วยกิต
- รายวิชาบังคับเรียน	60 หน่วยกิต
- รายวิชาเลือกเรียน	9 หน่วยกิต
(3) กลุ่มรายวิชาฝึกประสบการณ์	8 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาเอกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

รายวิชาบังคับเรียน 60 หน่วยกิต

รหัสวิชา	ชื่อรายวิชา	น(บ-ป-ต)
SO1001	สังคมวิทยาเบื้องต้น Introduction to Sociology	3(3-0-6)
SO1002	มานุษยวิทยาเบื้องต้น Introduction to Anthropology	3(3-0-6)
SO1003	ทฤษฎีสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาร่วมสมัย Contemporary Sociology and Anthropology	3(3-0-6)
SO1004	นิเวศวิทยามนุษย์ Human Ecology	3(3-0-6)
SO1005	ความเท่าเทียมทางสังคม Social Equality	3(3-0-6)
SO1006	สังคมวิทยาดิจิทัล Sociology of communication	3(3-0-6)
SO1007	มานุษยวิทยาเศรษฐกิจ Economic Anthropology	3(3-0-6)
SO1008	สังคมวิทยาศาสนา Sociology of Religion	3(3-0-6)
SO1009	ประชากรกับการพัฒนา	3(3-0-6)

	Population and Development	
SO1010	นโยบายสังคมและสวัสดิการ	3(3-0-6)
	Social Policy and Social Welfare	
SO1011	การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	3(3-0-6)
	Participatory Community Analysis	
SO1012	สังคมและวัฒนธรรมในอาเซียน	3(3-0-6)
	Asian Societies and Culture	
SO1013	อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา	3(3-0-6)
	Criminology and Penology	
SO1014	พรมแดนศึกษา	3(3-0-6)
	Border Studies	
SO1015	การวิจัยทางสังคม	3(3-0-6)
	Social Research	
SO1016	จิตวิทยาสังคม	3(3-0-6)
	Social Psychology	
SO1017	หลักการพัฒนาชุมชน	3(3-0-6)
	Community Development Principles	
SO1018	สังคมวิทยาการเมือง	3(3-0-6)
	Political Sociology	
SO1019	สังคมวิทยาองค์การ	3(3-0-6)
	Organizational Sociology	
SO1020	สัมมนาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3(3-0-6)
	Seminar in Sociology and Anthropology	

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

กรภัสสร อินทรบำรุง (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ ยืดการตัดสินใจ CIPPI Model ของ Daniel L.Stufflebeam ประชากรผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และเอกสารที่เกี่ยวข้องเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยของประชากร ค่าความแปรปรวนของประชากรและการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีผลการวิจัยจำแนกตามองค์ประกอบการประเมิน ดังนี้ (1) ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) สภาวะแวดล้อมในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยนำเข้าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะสำหรับบางองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า เช่น คอมพิวเตอร์ และระบบงานอินเทอร์เน็ต (3) ด้านกระบวนการ (Process) กระบวนการในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกองค์ประกอบย่อยของการประเมินได้รับคะแนนประเมินระดับมากมีข้อเสนอแนะคือ ควรจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น (4) ด้านผลผลิต (Product) ผลผลิตในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บัณฑิตยังแสดงระดับความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมากทุกด้าน (5) ด้านผลกระทบ (Impact) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะคือ บัณฑิตควรประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยสรุป หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพหรือมีผลผลิตตามวัตถุประสงค์ในระดับมาก สมควรที่จะดำเนินการต่อไป เพียงแต่ต้องปรับปรุงองค์ประกอบย่อยบางประเด็นเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้น

กรอุษา ศรีสุวรรณ (2552) ได้ทำการประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ คือ

1. ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ทุกข้อของหลักสูตรส่งเสริมผู้เรียน ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย นอกจากนี้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าโครงสร้างหลักสูตรหน่วยกิตรวมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และจำนวนหน่วยกิต รวมมากเกินไป ความจำเป็น เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทุกข้อ และโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ อุปกรณ์การเรียน การสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน มีเหมาะสมในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการพบว่าการจัด เรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต และคุณภาพบัณฑิตด้านพฤติกรรมศาสตร์ เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ด้าน ทักษะในการติดต่อสื่อสารและ การสร้างสัมพันธภาพ ด้านทักษะทางคลินิก ด้านทักษะการตรวจ โดยใช้เครื่องมือพื้นฐาน การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่จำเป็น และด้านการพัฒนา ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านความรู้พื้นฐาน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ณัฐณี นวลสกุล (2548) ได้ทำการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต(เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ วัสดุการศึกษา เอกสาร ตำราเรียน และอาคาร สถานที่ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ คือ

1. ด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อส่งเสริมผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบางข้อที่ส่งเสริมผู้เรียนด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยส่วนอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีจำนวนหน่วยกิตรวม 150 หน่วยกิตสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่่าจำนวนหน่วยกิตรวมมากเกินความจำเป็นเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นอกจากนี้ มีความคิดเห็นว่่า โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน และอาคารสถานที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา มีความคิดเห็นว่่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นว่่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต มีความคิดเห็นว่่า ประสิทธิภาพด้านวิชาการของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงานมีความเหมาะสมในระดับมาก

5. อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิตมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพและด้านทักษะในการทำงานไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านเจตคติในการทำงานที่สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นางนภัส บุญเหลือ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้ CIPP Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 190 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 82 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผู้เรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา แบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสารวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนประทุมอนุสรณ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้านประสิทธิผลมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านบริบทหลักสูตร พบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า คุณสมบัติของผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหาร สื่อวัสดุ/อุปกรณ์งบประมาณอาคารสถานที่ และเวลาเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงจำนวนเวลาเรียน 4) ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษาและการนิเทศติดตามผล มีความเหมาะสมในระดับมากแต่ควรปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวัดและประเมินผล 5) ด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้สาระวิทยาศาสตร์คุณลักษณะอันพึงประสงค์และความพึงพอใจต่อผลงานวิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงความสามารถในการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน 6) ด้านผลกระทบ พบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชุมชนและชิ้นงานทางวิทยาศาสตร์ 7) ด้านประสิทธิผล พบว่า ความคงทนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนให้มีจิตวิทยาศาสตร์มากขึ้น

ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ (2547) ได้ทำการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินซีบีพี (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตกลุ่มตัวอย่าง

232 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) เกณฑ์ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมคือ 3.50 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลคะแนนกับเกณฑ์

ซึ่งผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

1. ด้านบริบท มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เนื้อหาหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง
3. ด้านกระบวนการ มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ด้านการบริหารหลักสูตร มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง
4. ด้านผลผลิต มีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 มีความเห็นในด้านบริบทมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความคิดเห็นว่าการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านผลผลิต มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของบัณฑิตที่มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรว่า อุปกรณ์การเรียนการสอนตำราเรียนและสถานที่เรียน ควรจัดให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ควรพัฒนา ระบบการลงทะเบียนของนักศึกษาให้มีความรวดเร็ว

มาเรียม นิลพันธุ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้าน

ประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโอนความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตรสอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่ม ได้แก่ผู้บริหาร, คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร, ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ผู้ใช้บัณฑิต, นักศึกษา และบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรโดยภาพรวม พบว่า บัณฑิต นักศึกษาผู้ใช้บัณฑิต ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารคณะและคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือวัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป เห็นควรให้ลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา นอกจากนี้ในบางรายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเป็นรายวิชาเดียวกัน

3. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสมวิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชามีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ หรือมีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้ความรู้ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน ควรมีการสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีและจัดการเรียนการสอนเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐาน นักศึกษากลุ่มที่เรียนภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างมาก ควรจัดกลุ่มเรียนตามความสามารถหรือจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในช่วงปิดภาคเรียน ห้องสืบค้นข้อมูล มีสื่ออุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับการศึกษา ค่าน้ำและขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อระบบ Internet ควรจัดอุปกรณ์สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความต้องการเอื้อต่อการเรียนรู้ ตำราเอกสาร วารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือวารสาร ตำราต่าง ๆ เพิ่มเติมและมีจำนวน Copy ให้มากขึ้น

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงานและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

ไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาสับสน ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติและเกี่ยวข้องกับงบประมาณ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับนักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ กรณีภาคพิเศษ เวลาเรียนในห้องเรียนวันละ 6 ชม. ในวันเสาร์-อาทิตย์ ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บัณฑิต มีความคิดเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด นักศึกษาปริญญาเอกบางคนแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ จึงควรสร้างความตระหนัก และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก

6. ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และเวทีนำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติตั้งนั้นทางควรสนับสนุนการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

7. ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน

8. ผลการประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพ

9. ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดโครงสร้างของหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้อง และควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก รายวิชาที่มีความเหมาะสมมาก

คือ รายวิชาการศึกษา การศึกษา ควรเปิดวิชาเลือกเพิ่มเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน หรือการนิเทศที่
ระบุเฉพาะระดับชั้นเรียน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มี
ทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ ควรเพิ่มจำนวน
อาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์

3. ด้านกระบวนการ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมาก มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศ
นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีการประเมินความก้าวหน้าและ
พัฒนาการ

4. ด้านผลผลิต โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีความรู้
ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็น
ศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรม ในวิชาชีพมี
ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาหลักสูตรและการนิเทศ

5. ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สามารถ
นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้
แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางานมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภาวะ
ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสารและเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการ
จัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้

อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย (2548) ประเมินหลักสูตรเภสัชศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเภสัชศาสตร์
ชุมชน มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้วิจัยเน้นพิจารณาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ก่อน และหลังสำเร็จ
การศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มี
ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ ข้อมูลที่ได้นำมา วิเคราะห์โดยการหาความถี่ ร้อย
ละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลัง
สำเร็จการศึกษาและทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับคำถามปลายเปิด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้สำเร็จ
การศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก โดยผู้สำเร็จ
การศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงจุดประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนว่า การวิจัยนั้นเป็น
จุดประสงค์หลักหรือรองของหลักสูตร รวมถึงวัสดุอุปกรณ์การเรียนก็ควรให้มีความเพียงพอและ
เหมาะสม

นิตยา สุขเสรีทรัพย์ (2547) ประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอก
ภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยประเมินความเหมาะสมของ

วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและ การและการ ประเมินผลและคุณลักษณะและความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิต โดยผู้วิจัยศึกษาใน 3 กลุ่มด้วยกัน คือ ผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2539-2545 ภาคปกติ จำนวน 17 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 12 คน และ ละผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต จำนวน 12 คน โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย มีแบบสอบถาม 3 ชุด โดยผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนและผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ ได้นำมาวิเคราะห์โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ในด้านความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน การวัดและการและการ ประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาและอาจารย์ผู้สอนประเมินหลักสูตรโดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก ส่วนคุณลักษณะและความรู้ความสามารถของมหาบัณฑิตนั้น ผู้บังคับบัญชาประเมิน มหาบัณฑิตว่ามีความรู้พื้นฐานในวิชา ภาษาอังกฤษ ความรับผิดชอบและความสามารถในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ทั้งมหาบัณฑิตและอาจารย์ผู้สอนนั้นเห็นตรงกันว่าควรเพิ่ม รายวิชาทางด้านการวิจัยการเขียนวิทยานิพนธ์ และสถิติเบื้องต้นให้มากขึ้น

สมจิตรา เรืองศรี และคณะ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินและการวิจัยการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านเอกสารหลักสูตร พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านความสอดคล้องของสังคม ปัจจุบัน ด้านความสามารถนำไปปฏิบัติจริงและมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โครงสร้างของหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตพอดี เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรมีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความ ทันสมัยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. ด้านทรัพยากรทางการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการ จัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านคุณภาพของบัณฑิต พบว่า คุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในภาพรวมตามการประเมินของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมิน ของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด และผลงานวิจัยของบัณฑิตมีการตีพิมพ์เผยแพร่ร้อยละ 83.30 ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ปิยะธิดา ปัญญา (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขา ศึกษาศาสตร์ และประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาพรวมของการประเมิน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ดุษฎีบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ การศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี
3. ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีตำราภาษาอังกฤษที่ทันสมัยและ จำนวนเพิ่มขึ้นและมีห้องประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบค้นสำหรับนักศึกษา
4. ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรปรับพื้นฐานและเสริมความรู้ให้ นักศึกษาที่ไม่ได้จบสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาโดยตรง
5. ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัย และประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน
6. ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจใน องค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้ คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจใน องค์ความรู้ บูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. ด้านความยั่งยืนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มี ความมั่นใจในตัวเองและสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับบุคคลอื่นได้อย่างภาคภูมิใจ
9. ด้านถ่ายทอดส่งต่อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ มีความหลากหลายและครอบคลุม

เพ็ญภา กุลนภาตล และคณะ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิจัยประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัย พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความมุ่งหมาย ของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน ด้านโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสถานที่ ด้าน ระยะเวลาการศึกษา ด้านการพัฒนาตัวเองของผู้เรียน และด้านประสิทธิภาพ ของผู้เรียน/ ผู้สำเร็จ การศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน นอกจากนี้ ผู้ตอบมีข้อเสนอแนะต่อ การปรับปรุง หลักสูตร ดังนี้ 1) ควรเน้นให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติจริงควบคู่ไปกับการให้ข้อแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 2) จัดให้มีสัมมนาวิชาการกับมหาวิทยาลัยจากต่างประเทศ 3) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ ยังมีไม่เพียงพอ 4) หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนวิชาสัมมนาและการฝึกวิชาฝึกวิชาชีพในภาค การศึกษาเดียวกัน

ชุดิระ ระบอบ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิจัยประเมินหลักสูตรการจัดการ มหาลัยสัตวศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ด้านบริบท ปัจจัยโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา มีความคิดเห็นระดับเห็นมาก ด้านเนื้อหาวิชา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเห็นด้วยอย่างยิ่ง ด้านกระบวนการ ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในทุกปัจจัย เช่นเดียวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน และการให้คำปรึกษา ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาอิสระ ด้านผลผลิต นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาเห็นด้วยอย่างยิ่ง ปัจจัยที่มีคะแนนต่ำ คือ คุณลักษณะในการแสวงหาความรู้ใหม่เพิ่มเติม และความมุ่งมั่น พัฒนาตนเอง ข้อค้นพบจากการวิจัย ควรมีการวิจัยประเมินและติดตามผลความก้าวหน้าในอาชีพ ของ มหาลัยสัตวศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงเนื้อหาและรายวิชาให้ทันสมัยประยุกต์ใช้ ตรงกับการทำงานหรือประกอบอาชีพ

ชนสิทธิ์ สิทธิสุนทร และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินบริบทของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา หน่วยกิต พบว่า บริบทของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร รายวิชา หน่วยกิต โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.58, SD = 0.57$)

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านคุณสมบัติผู้สอน คุณสมบัติผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศ สถานที่ พบว่า ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านคุณสมบัติผู้สอน คุณสมบัติผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศ สถานที่ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.50, SD = 0.70$) ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยนำเข้า : 1) อาจารย์ควรมีผลงานวิจัย ผลงานวิชาการด้านนวัตกรรม

3. ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ หลักสูตร การวัดและประเมินผล และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.68, SD = 0.52$)

4. ผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร ในด้านคุณลักษณะตามหลักสูตร ทั้ง 5 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา และ ด้านการจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะพิเศษของหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.57, SD = 0.72$)

5. ผลการประเมินผลกระทบของหลักสูตร พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตร และการสอน มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อการปฏิบัติงาน และการพัฒนาวิชาชีพ สามารถให้คำปรึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ นำเทคนิค

วิธีสอนใหม่ ๆ ผลงานวิจัยผลงานทางวิชาการและนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการสอน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และนักศึกษาปัจจุบัน ประเมินความเหมาะสมในระดับมาก (M=4.31, 4.16) ส่วนศิษย์เก่าประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (M=4.60)
2. ด้านปัจจัยนำเข้า กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มประเมินความเหมาะสมในระดับมาก (M=4.39, 4.20, 4.37)
3. ด้านกระบวนการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและศิษย์เก่าประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (M=4.56, 4.63) ส่วนนักศึกษาปัจจุบันประเมินความเหมาะสมในระดับมาก (M=4.26)
4. ด้านผลผลิต คณะกรรมการบริหารหลักสูตรประเมินความเหมาะสมในระดับมาก (M=4.35) ส่วนศิษย์เก่าประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (M=4.55)
5. แนวทางการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 5.1 การสื่อสารวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย 5.2 การสร้างความมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรเพื่อประโยชน์ของผู้เรียน 5.3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ 5.4 การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศและจริยธรรมการวิจัย

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015, p.p.88-97) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการสร้างสรรค์สุขภาพและการเจริญพันธุ์ในประเทศอิหร่าน โดยใช้รูปแบบ CIPP เป็นการศึกษาระยะยาว โดยยึดตามแบบจำลองCIPP ในปี 2556 ในโรงเรียนพยาบาลและการผดุงครรภ์ของมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ของอิหร่าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยหัวหน้าแผนกการผดุงครรภ์ / ผู้รับผิดชอบด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ (n = 5), อาจารย์คณะอนามัยการเจริญพันธุ์ (n = 18), ผู้อำนวยการสำนักการพยาบาลและโรงเรียนผดุงครรภ์ (n = 5), บัณฑิต (n = 12) และนักศึกษาปริญญาเอก (n = 54) ที่เข้ารับการรักษาดังแต่ปี 2549 ถึง 2554 ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก มีการวางแผนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเอื้อต่อการส่งผลด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการประเมินสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริง ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร

3. ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำสุด ในประเทศส่วนใหญ่ นักศึกษาระดับปริญญาเอกมีส่วนร่วมในการเลือกหลักสูตรของพวกเขาและพวกเขาเลือกพวกเขาตามวิทยานิพนธ์ของพวกเขา นอกจากนี้ยังเพิ่มแรงจูงใจประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโปรแกรมการศึกษาที่นำไปสู่ความหลากหลายที่สูงขึ้นในความเชี่ยวชาญของนักเรียน นอกจากนี้บัณฑิตสามารถมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการตอบสนองความต้องการของสังคมการประเมิน โดยมีประเด็นการประเมินครอบคลุม เกี่ยวกับงบประมาณ อาคารสถานที่ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้สอนและการสนับสนุนส่งเสริมในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน

4. ด้านกระบวนการ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร ซึ่งอาศัยวิธีการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

5. ด้านผลผลิต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่และผู้เรียนมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

Azadeh Rooholamini et.,al. (2017, p.p. 148–154) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตร วิทยาศาสตร์การแพทย์ ชั้นพื้นฐานในโรงเรียนแพทย์ชีราซ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานและนักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 และปีที่ 2 (CIPP) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสอบถามการวิเคราะห์เนื้อหาของกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการประชุมระดมสมอง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ซอฟต์แวร์ SPSS เวอร์ชัน 14 ในการประเมินบริบทด้วยแบบสอบถาม พบว่า ระบบการศึกษานี้สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียนกำหนดการและบรรยากาศของชั้นเรียน ในด้านปัจจัยนำเข้า โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการศึกษาเป็นที่ยอมรับได้ยกเว้นปัญหาการขาดแคลนศพ ในการประเมินกระบวนการพบว่า คุณภาพของการนำเสนอแบบบูรณาการของโมเดลและการได้รับสารเคมีในช่วงเริ่มต้นดีขึ้น จากมุมมองของนักเรียน ในการประเมินผลการทำร้าย

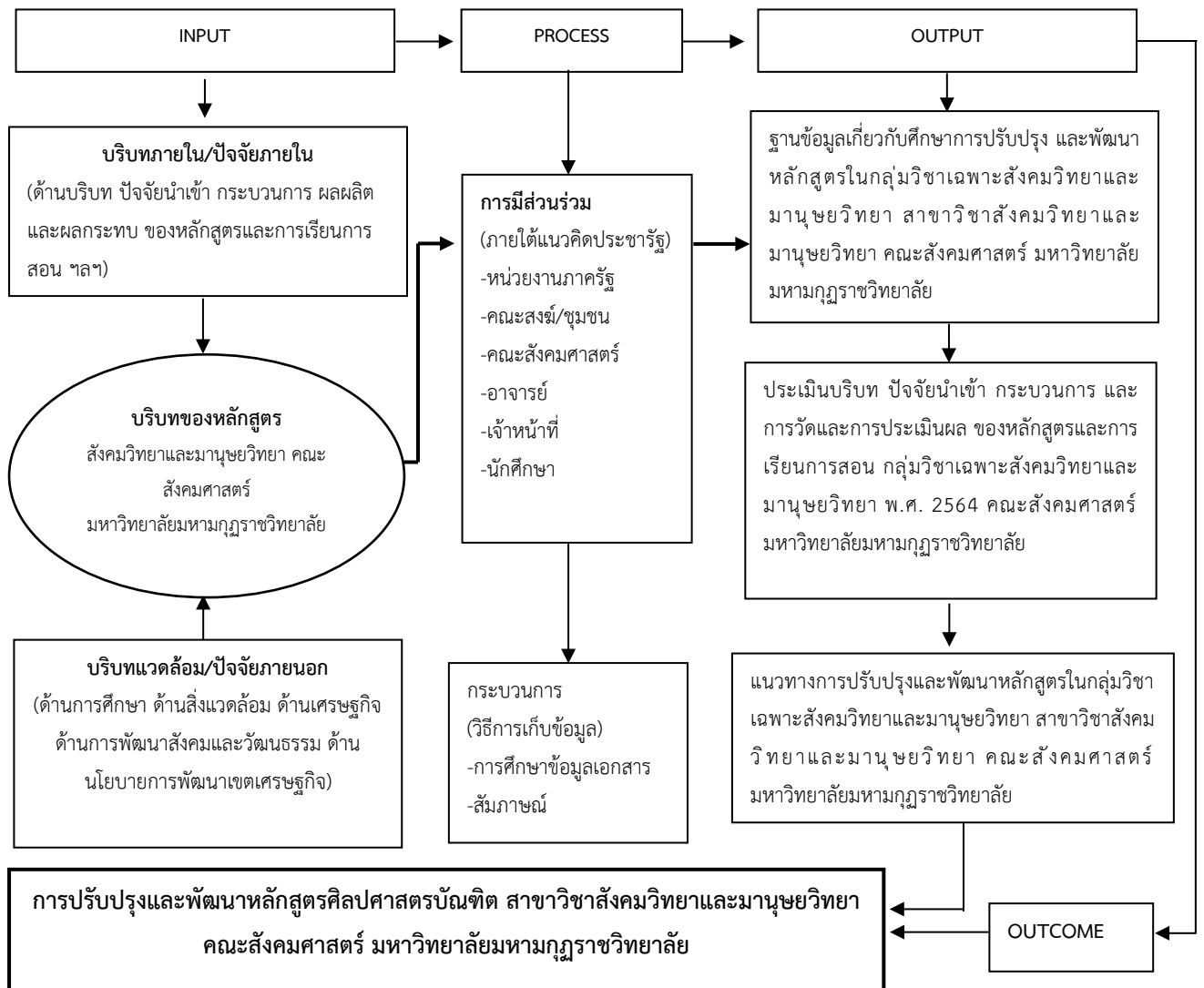
สมอมนักเรียนผลงานของนักเรียนและการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับคณะ แสดงผลด้านบวกในด้านการรวมกลุ่มและบางส่วนที่ต้องปรับปรุง ข้อได้เปรียบหลักในการประเมินโปรแกรมการศึกษาตามรูปแบบการประเมิน CIPP คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลิตภัณฑ์ของโปรแกรมจะถูกมองและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานด้านการศึกษาสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องตามจุดอ่อนและจุดแข็งของโปรแกรม จากผลการศึกษาครั้งนี้หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตพื้นฐานแบบบูรณาการสำหรับนักศึกษาแพทย์ระดับปริญญาตรีในโรงเรียนแพทย์ชีราชอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตามความพยายามที่จะปรับปรุงหรือปฏิรูบบางส่วนและดำเนินการประเมินหลักสูตรโปรแกรมและการรับรองดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่จำเป็น คำแนะนำต่อไปนี้เป็นสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต ในการประเมินพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า จะขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ศพที่ใช้ในการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ชีราช ที่ใช้ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์

สรุปได้ว่า จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่มีการสร้างหรือมีการพัฒนาขึ้นใหม่นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งในการประเมินหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพควรจะใช้ในรูปแบบที่มีการประเมินให้ครอบคลุมตลอดหลักสูตร ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินแบบช่วยตัดสินใจโดยใช้แบบจำลองชิปปี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิปปี้ (CIPP MODEL) (Stufflebeam.2003) เพราะเป็นรูปแบบการประเมินผลที่สามารถให้ข้อมูลทั้งระบบโดยการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาการประเมิน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยยังสนใจที่จะประเมินหลักสูตรตามแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ.2564 – 2570 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566 – 2570) ประเมินหลักสูตรตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เพื่อสะท้อนมาตรฐานของหลักสูตรตามที่ข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รวมถึงการศึกษาของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการพัฒนาสังคมต่อไป

2.6 สรุปกรอบแนวความคิด

จากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จึงเป็นประเด็นที่นำการไปสู่การวิจัยในครั้งนี้

กรอบการวิจัย/พัฒนา (กรอบการวิจัยที่เป็นแผนผังภาพแสดงถึงเป้าหมายและตัวชี้วัดของโครงการ)

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ซึ่งประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านการวัดและการประเมินผล ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รายวิชาเฉพาะหลักสูตรการพัฒนาสังคม พ.ศ.2567 โดยมีขั้นตอนเกี่ยวกับวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

- 3.1 แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมิน
- 3.2 ขอบเขตของการประเมิน
- 3.3 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.4 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การพัฒนาและการหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมิน

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้ทำการวิจัยในครั้งนี้นำมาเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากบุคคลสำคัญที่จะให้ข้อมูลในประเด็นนี้ ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaires) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน เจ้าหน้าที่ประจำคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 5 คน นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการ

ศึกษา 2566 จำนวน 12 รูป/คน และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 5 รูป/คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 34 รูป/คน

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ได้รวบรวมเองจากทางหลักสูตรฯ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว เช่น รายงานประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละปี ข้อมูลนักศึกษาจากสำนักทะเบียนและประเมินผล เล่มหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต แผนการสอนและเอกสารประกอบการสอน แบบบันทึกคำร้องของนักศึกษา แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในแต่ละรายวิชา และแบบบันทึกข้อมูล เป็นต้น

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 เดือน (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต และระยะที่ 2 จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

3.2 ขอบเขตการประเมิน

3.2.1 ด้านเนื้อหาในการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสาขาวิชาหลักสูตรสังคมวิทยา มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPI Model ประกอบด้วย

- 1) บริบท มีการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชาเฉพาะ
- 2) ปัจจัยนำเข้า มีการประเมินเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน
- 3) กระบวนการ มีการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 4) ผลผลิต มีการประเมินเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านแนวคิด/ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ความสามารถในการวิจัย และการมีจริยธรรม
- 5) ผลกระทบ มีการประเมินเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในการทำงาน คุณธรรม และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3.3 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ จำนวน 7 รูป/คน

2) นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 12 รูป/คน

3) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน

4) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นักวิชาการคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 10 รูป/คน

3.3.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามก็ได้ ประกอบด้วย จำนวน 10 คน ดังนี้

1) อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ จำนวน 7 รูป/คน

2) นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2566 จำนวน 12 รูป/คน

3) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน

4) ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นักวิชาการคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 10 รูป/คน

2. ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลก็ได้ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจาก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ กลุ่มนักศึกษา ศิษย์เก่า และเจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ จำนวน 10 รูป/คน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ รวมทั้งการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การนิเทศ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรฯ โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล และภาษาที่ใช้ โดยเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ชุด คือ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2566

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ชุดที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่นักวิชาการคณะสังคมศาสตร์

แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาเนื้อหาและวิธีการในการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมและรายชื่อ ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามลำดับ 5,4,3,2,1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย ด้านผลกระทบ ด้านคุณธรรม และ ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามลำดับ 5,4,3,2,1

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการปรับปรุงและประเมินหลักสูตรของสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ คณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่ประจำคณะสังคมศาสตร์ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2566 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ใช้การสัมภาษณ์ความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการปรับปรุงและประเมินหลักสูตรของสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

1) ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการปรับปรุงและประเมินหลักสูตรของสาขา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต

2) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ)

3) ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร

4) แนวทางการบริหารหลักสูตร

ประเด็นการสัมภาษณ์ (สำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ)

ตอนที่ 1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

1.1 ท่านคิดว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา มีความเหมาะสมหรือไม่และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

1.2 ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่สอดคล้องควรมีการปรับปรุงเพิ่มเติมอย่างไร

1.3 รายวิชาที่จัดในหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

1.4 ท่านคิดว่าหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา มีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

2.1 ท่านคิดว่าคุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอนหรือไม่ อย่างไร

2.2 ท่านคิดว่าคุณสมบัติของการรับผู้เรียนในสาขาหลักสูตรและการนิเทศ มีความเหมาะสม หรือไม่อย่างไร

2.3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ซึ่งทางสาขาจัดให้ ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ

3.1 ท่านคิดว่าวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสาขาวิชาหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

3.2 ท่านคิดว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ การสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3 ท่านคิดว่าการวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชา ในสาขาวิชาหลักสูตรมีวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมหรือควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างไร

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

4.1 ท่านคิดว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เหมาะสมกับคำว่าบัณฑิตหรือไม่ อย่างไร

3.6.2 เครื่องมือที่ใช้สนทนากลุ่มกับนักศึกษาและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

- 1) รายวิชาของหลักสูตร มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบันและหลักวิชาการหรือไม่ อย่างไร
- 2) อาจารย์ผู้สอนควรมีคุณสมบัติและคุณลักษณะอย่างไรบ้าง
- 3) สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการสอน เหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- 4) การจัดการเรียนการสอนที่ท่านต้องการ ควรมีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร
- 5) การวัดและการประเมินผลที่ท่านดำเนินการอยู่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร
- 6) การให้คำปรึกษา และระบบการติดตามนักศึกษาเป็นอย่างไร และควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง
- 7) ท่านสามารถนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานได้หรือไม่ อย่างไร
- 8) โดยทั่วไปท่านคิดว่าหลักสูตรฯ ที่พึงประสงค์ ควรเป็นอย่างไร

3.5 การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สอนเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฯ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ขั้นตอนการสร้างแบบเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ มีขั้นตอนดังนี้

(1) นำข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ทบทวนไว้มาพิจารณาสร้างแบบสอบถาม

(2) กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตข้อมูลของเครื่องมือการวิจัย

(3) สร้างเครื่องมือและเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการดังต่อไปนี้

3.7.1 การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ และเจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ และเจ้าหน้าที่ เพื่อขออนุญาตกำหนดเวลา ในการสัมภาษณ์ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ มีขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นการเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมแบบสัมภาษณ์เพื่อส่งให้อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ ในการบันทึกการสัมภาษณ์ และนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

2) ขั้นดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ ตามข้อความในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึก เมื่อสัมภาษณ์ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

3) จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3.7.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาและมหาบัณฑิต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสอบถาม จัดเตรียมข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้ว เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ทำการแปลผลโดยใช้เกณฑ์แปลผลของ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ 2562 :167) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อความปลายเปิด (Open-end Questions) ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะพรรณนาความ ด้วยวิธีการ 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลว่าหากมีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากผู้วิจัย หรือผู้เก็บข้อมูลต่างกันว่า ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลพบว่าข้อค้นพบที่ได้มา มีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง 3) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้น มีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประเด็นสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ นั่นคือ ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมนั้น มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้ชัดเจนสมบูรณ์ และสอดคล้องกับกรอบความคิดในการวิจัยหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย และในส่วนการนำเสนอผลการวิจัย ใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลแบบอรรถาธิบายและพรรณนาจากการวิเคราะห์เชิงประจักษ์ ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มเฉพาะ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นและสรุปนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์ จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลจึงดำเนินการไปพร้อมกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ จะนำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นการประเมินตามรูปแบบ CIPP MODEL คือ 1) การบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการและ 4) ด้านผลผลิต รวมทั้งข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ในปี 2566 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาและอาจารย์ สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้านบริบท

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้านปัจจัยนำเข้า

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้านกระบวนการ

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้านผลผลิต

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาด้านผลกระทบ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการวิจัยเชิงปริมาณการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาและอาจารย์ สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
1. เพศ		

1.1 ชาย	8	66.67
1.2 หญิง	4	33.33
รวม	12	100
2. สถานภาพ		
2.1 พระภิกษุ	5	41.67
2.2 ฆราวาส	7	58.33
รวม	12	100
3. ชั้นปี		
3.1 ชั้นปีที่ 1	6	50.00
3.2 ชั้นปีที่ 2	5	41.67
3.3 ชั้นปีที่ 3	0	0
3.4 ชั้นปีที่ 4	1	8.33
รวม	14	100

จากตารางที่ 4.1 แสดงร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีจำนวน 12 รูป/คน ส่วนใหญ่มีจำนวนเพศชาย 8 รูป/คน หรือร้อยละ 66.67% และเพศหญิง 4 รูป/คน หรือร้อยละ 33.33% ด้านสถานภาพของนักศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นฆราวาส จำนวน 7 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.33% มีพระสงฆ์จำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 41.67% และนักศึกษาที่ตอบข้อมูลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 6 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 50.00% รองลงมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 41.67%

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ/ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	8	47.06
1.2 หญิง	9	52.94
รวม	17	100
ตำแหน่งวิชาการ		
2.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	2	11.76
2.2 รองศาสตราจารย์	3	17.67

2.3 ศาสตราจารย์	0	0
2.4 ไม่มีตำแหน่งวิชาการ	12	70.59
รวม	17	100
ประสบการณ์ทำงาน		
3.1 1-5 ปี	7	41.18
3.2 6-10 ปี	2	11.76
3.3 11-15 ปี	3	17.65
3.4 15 ปีขึ้นไป	5	29.41
รวม	17	100

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ/ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่ จำนวน 17 รูป/คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 9 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 52.94% รองลงมาเป็นเพศชายจำนวน 8 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 47.06% ส่วนตำแหน่งวิชาการ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งวิชาการจำนวน 12 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 70.59% รองลงมาเป็นรองศาสตราจารย์ จำนวน 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 17.67% และผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน 2 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 11.77% และด้านประสบการณ์ทำงาน พบว่า มีระยะเวลาการทำงานช่วง 1-5 ปีจำนวน 7 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 41.18% รองลงมาคือ มีระยะเวลาการทำงาน 15 ปีขึ้นไป จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 29.41% และมีระยะเวลาการทำงาน 6-10 ปีน้อยที่สุด จำนวน 2 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 11.76% ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (รูป/คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	3	60.00
1.2 หญิง	2	40.00
รวม	5	100
2. อาชีพ		
2.1 ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ	2	40.00
2.2 ภาคเอกชน/บริษัท	1	20.00
2.3 องค์กรพัฒนาเอกชน	1	20.00

2.4 อาชีพอิสระธุรกิจส่วนตัว	1	20.00
2.5 นักศึกษาปริญญาโท	0	0
2.6 อื่นๆ	0	0
รวม	5	100

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิตจำนวน 5 รูป/คน พบว่า พบว่าบัณฑิตที่ตอบข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 3 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 60.00% รองลงมาคือเพศหญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00% ส่วนอาชีพของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00% รองลงมาคือภาคเอกชน/บริษัทองค์กรพัฒนาเอกชน อาชีพอิสระธุรกิจส่วนตัว อย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00% ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

1. ด้านบริบท (contact)

การประเมินด้านบริบท แบ่งออกเป็น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ความคิดเห็นต่อรายวิชาเฉพาะ และความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวม และรายชื่อ

ด้านบริบท	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการเรียนการสอนที่สื่อสารให้ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.18	1.14	มาก
2. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.97	1.00	มาก
3. สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน	4.09	0.93	มาก
4. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม	4.03	0.90	มาก
รวม	4.07	0.11	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พบว่านักศึกษาและบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 4.07, S.D. = 0.11) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการเรียนการสอนที่

สื่อสารให้ชัดเจนเข้าใจง่าย (\bar{X}) = 4.18, S.D. = 1.14) รองลงมาคือ สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน (\bar{X}) = 4.09, S.D. = 0.93) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (\bar{X}) = 3.97, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

1.1.2 โครงสร้างของหลักสูตร

ตารางที่ 4.5 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักศึกษาและบัณฑิตที่มีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร

ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสม	25	73.58
ไม่เหมาะสม	9	26.47
รวม	34	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ในด้านโครงสร้างหลักสูตรมีนักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม มากที่สุด จำนวน 25 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.58% รองลงมาคือโครงสร้างของหลักสูตรมีความไม่เหมาะสม จำนวน 9 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 26.47% ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักศึกษาและบัณฑิตที่มีความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ)

ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสม	22	73.53
มากไป ควรลด	12	35.29
น้อยไปควรเพิ่ม	0	0
รวม	34	100

จากตารางที่ 4.6 จำนวนความถี่และค่าร้อยละของนักศึกษาและบัณฑิตที่มีความคิดเห็นต่อจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม มากที่สุด จำนวน 22 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 73.53% รองลงมาคือจำนวน

หน่วยกิตของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) น้อยไปควรเพิ่ม จำนวน 12 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 35.29% ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาสาขาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา ปี 2564

รายวิชา	(\bar{x})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. SO1001 สังคมวิทยาเบื้องต้น	4.03	1.00	มาก
2. SO1002 มานุษยวิทยาเบื้องต้น	4.00	0.92	มาก
3. SO1003 ทฤษฎีสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาร่วมสมัย	3.91	1.03	มาก
4. SO1004 นิเวศวิทยามนุษย์	3.85	0.78	มาก
5. SO1005 ความเท่าเทียมทางสังคม	3.71	0.94	มาก
6. SO1006 สังคมวิทยาดิจิทัล	3.26	1.08	ปานกลาง
7. SO1007 มานุษยวิทยาเศรษฐกิจ	3.31	1.15	ปานกลาง
8. SO1008 สังคมวิทยาศาสนา	3.06	1.00	ปานกลาง
9. SO1009 ประชากรกับการพัฒนา	3.44	1.08	ปานกลาง
10. SO1010 นโยบายสังคมและสวัสดิการ	3.09	1.25	ปานกลาง
11. SO1011 การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม	3.26	1.24	ปานกลาง
12. SO1012 สังคมและวัฒนธรรมในอาเซียน	3.44	1.02	ปานกลาง
13. SO1013 อาชญวิทยาและทัณฑ์วิทยา	3.62	0.99	มาก
14. SO1014 พรหมแดนศึกษา	3.74	0.86	มาก
15. SO1015 การวิจัยทางสังคม	3.71	1.00	มาก
16. SO1016 จิตวิทยาสังคม	4.06	0.81	มาก
17. SO1017 หลักการพัฒนาชุมชน	4.41	0.70	มาก
18. SO1018 สังคมวิทยาการเมือง	3.21	1.15	ปานกลาง
19. SO1019 สังคมวิทยาองค์การ	4.50	0.71	มากที่สุด
20. SO1020 สัมมนาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.82	0.72	มาก
รวม	3.67	0.17	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ด้านบริบทเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2564 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.67, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณารายวิชาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายวิชา SO1019 สังคมวิทยาองค์การ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X}) = 4.50, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ รายวิชา SO1017 หลักการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 4.41, S.D. = 0.70) ส่วนรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายวิชา SO1008 สังคมวิทยาศาสนา (\bar{X}) = 3.06, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร

ด้านบริบท (รายวิชา)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รายวิชาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการวิจัย	3.12	1.17	ปานกลาง
2. รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร	3.59	0.92	มาก
3. รายวิชาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ	3.32	1.01	ปานกลาง
4. รายวิชาได้ช่วยสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล	3.24	1.21	ปานกลาง
5. รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาด้านอารมณ์โดยการประยุกต์หลักธรรมทางศาสนา	3.12	0.84	ปานกลาง
รวม	3.27	0.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X}) = 3.27, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 3.59, S.D. = 0.92) รองลงมาคือ รายวิชาที่มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ (\bar{X}) = 3.32, S.D. = 1.01) ส่วนที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายวิชาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการวิจัย (\bar{X}) = 3.12, S.D. = 1.17) ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยนำเข้า (สื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีวัสดุ/ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.97	0.90	มาก
2. มีแหล่งสืบค้นข้อมูลเพื่อสนองต่อการเรียน	3.79	1.04	มาก
3. อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสม	3.97	0.90	มาก
4. มีวิทยากรภายนอกมาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้	3.97	1.00	มาก
5. มีความร่วมมือกับหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาภายนอกในการศึกษาดูงาน	3.94	0.78	มาก
6. มีการจัดชั่วโมงการเรียนโดยไม่ให้สูญเสียชั่วโมงการเรียนการสอน	4.09	0.93	มาก
7. มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	3.79	0.81	มาก
รวม	3.93	0.09	มาก

จากตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.93, S.D. = 0.09) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการจัดชั่วโมงการเรียนโดยไม่ให้สูญเสียชั่วโมงการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 4.09, S.D. = 0.93) รองลงมาคือ มีวัสดุ/ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน (\bar{X}) = 3.97, S.D. = 0.90) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีแหล่งสืบค้นข้อมูลเพื่อสนองต่อการเรียน (\bar{X}) = 3.79, S.D. = 1.04) ตามลำดับ

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการ

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ด้านกระบวนการ (การจัดการเรียนการสอน)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	3.76	0.82	มาก
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร	3.82	0.80	มาก
3. หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจทันต่อเหตุการณ์และมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา	3.94	1.07	มาก
4. มีการประยุกต์หลักการการวิจัยในการเรียนการสอน	3.53	0.83	มาก
5. มีการกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวในการเรียนผ่านการซักถามเพื่อพัฒนาระบบการคิด/วิเคราะห์	3.12	1.09	ปานกลาง
6. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียน	2.91	1.14	ปานกลาง
7. บรรยากาศในการเรียนการสอนอาจารย์และนักศึกษามีการตอบโต้ร่วมกันอย่างดี	3.65	1.04	มาก
รวม	3.53	0.15	มาก

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.53, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจทันต่อเหตุการณ์และมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 3.94, S.D. = 1.07) รองลงมาคือ มีเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร (\bar{X}) = 3.82, S.D. = 0.80) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียน (\bar{X}) = 2.91, S.D. = 1.14) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล

1. มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้ 2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา 3. การประเมิน

การจัดการเรียนการสอนมีการพิจารณาจากองค์รวมทุกด้าน 4. มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน 5. มีการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

ด้านกระบวนการ (วัดและการประเมินผล)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้	3.35	1.18	ปานกลาง
2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา	4.06	0.78	มาก
3. การประเมินการจัดการเรียนการสอน มีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้าน	4.29	0.80	มาก
4. มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน	3.88	0.77	มาก
5. มีการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา	4.21	1.01	มาก
รวม	3.96	0.18	มาก

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.96, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การประเมินการจัดการเรียนการสอน มีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 4.29, S.D. = 0.80) รองลงมา คือ มีการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา (\bar{X}) = 4.21, S.D. = 1.01) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้ (\bar{X}) = 3.35, S.D. = 1.18) ตามลำดับ

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิต

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย

ด้านผลผลิต (ด้านวิชาการและการวิจัย)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
-------------------------------------	---------------	------	------------------

1. มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.56	1.02	มาก
2. มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.97	0.76	มาก
3. มีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.85	0.66	มาก
4. มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.71	0.91	มาก
รวม	3.71	0.16	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.71, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณารายชื่อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 3.97, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ มีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (\bar{X}) = 3.85, S.D. = 0.66) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (\bar{X}) = 3.56, S.D. = 1.02) ตามลำดับ

4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบ

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพของบัณฑิต

ด้านผลกระทบ (การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพของบัณฑิต)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ทักษะในการทำวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	3.94	0.81	มาก
2. การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับการปฏิบัติงาน	3.71	1.00	มาก

3. ความรู้ที่ได้ระหว่างการเรียนนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง	3.71	1.03	มาก
4. ประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน	3.59	1.33	มาก
รวม	3.74	0.21	มาก

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบการนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพของบัณฑิต พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.74, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ทักษะในการทำวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 3.94, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ความรู้ที่ได้ระหว่างการเรียนนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง (\bar{X}) = 3.71, S.D. = 1.03) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน (\bar{X}) = 3.59, S.D. = 1.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบด้านคุณธรรม

ผลกระทบ(ด้านคุณธรรม)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ความเอาใจใส่และรับผิดชอบ	3.91	0.75	มาก
2. ทักษะความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	3.82	0.94	มาก
3. มีความขยันหมั่นเพียร อดทน สู้งาน	3.65	0.95	มาก
4. มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน	3.44	1.37	มาก
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.29	0.97	มาก
รวม	3.62	0.23	มาก

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลกระทบด้านคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.62, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ความเอาใจใส่และรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 3.91, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ ทักษะความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น (\bar{X}) = 3.82, S.D. = 0.94) ส่วนที่มี

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต (\bar{X}) = 3.29, S.D. = 0.97) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ผลกระทบ(คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน)	(\bar{X})	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การคิดวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างมีองค์รวม	3.68	0.84	มาก
2. ความสามารถด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ชุมชน	3.88	0.88	มาก
3. มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม	3.85	1.05	มาก
4. มีความเข้าใจกับความเป็นพหุวัฒนธรรม	3.29	1.22	มาก
5. ความสามารถในการเขียนและพัฒนาโครงการ	3.79	1.01	มาก
6. ความเข้าใจในทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา	3.97	1.11	มาก
7. มีมุมมองที่เข้าใจต่อประชากรกลุ่มเปราะบางและกลุ่มชาติพันธุ์	3.47	1.11	ปานกลาง
8. ความสามารถในการพิพากษ์สังคมบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ	4.06	0.81	มาก
9. ความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ	3.53	1.08	มาก
10. มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ	3.79	0.95	มาก
รวม	3.73	0.13	มาก

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบเกี่ยวกับคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.73, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเรียงข้อเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ความสามารถในการพิพากษ์สังคมบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 4.06, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ความเข้าใจในทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (\bar{X}) = 3.97, S.D. = 1.11) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อย

ที่สุดคือ มีความเข้าใจกับความเป็นพหุวัฒนธรรม (\bar{X}) = 3.29, S.D. = 1.22) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่ทางหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำเป็นต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมต่อในปีการศึกษา 2567 สามารถสรุปประเด็นจากการรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

1.1 ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมและควรมีการปรับปรุงคือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้ หลักสูตรสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเป็นหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยอาจมีการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เน้นความรู้และทักษะ ด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์ แต่ควรปรับปรุงเพื่อให้เป็นหลักสูตรที่เป็นหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้ หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว แต่ให้เสริมศักยภาพของผู้เรียนโดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้วและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยทางวิชาการที่ลุ่มลึก และควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีส่งผลต่อความต้องการของตลาดแรงงานอย่างไร นโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลกระทบต่อหลักสูตรหรือไม่ ตลอดจนความต้องการของภาคเอกชนที่มีต่อบัณฑิตสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเป็นอย่างไร และควรพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเนื้อหาของหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ มีวิธีการสอนหลากหลายและตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน การเพิ่มสื่อการสอนที่ใช้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านโครงสร้างของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต และรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม เนื่องจากหลักสูตรสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 เป็นหลักสูตรปริญญาตรีมีระยะเวลาการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า 6 ปี มีจำนวน หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ซึ่งเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ

มาตรฐานการอุดมศึกษา และตามแนวคิดในการออกแบบโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร ระบบการจัดการศึกษา รายวิชา/กลุ่มสาระ/ชุดวิชา (Module) เส้นทางการเรียนรู้ (Learning Path) และแผนการศึกษา ตลอดจนคำอธิบายรายวิชา/ชุดวิชา (Module) แต่ทั้งนี้ควรคำนึงถึงและนำไปประเด็นเหล่านี้ไปปรับใช้ในการนำมาเป็นผลการพิจารณาในการปรับโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้คือ

- นโยบายภาครัฐ ให้มีสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ ปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0
- ความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาศักยภาพให้มีทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต
- การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอนและการประเมินผล
- สภาพแวดล้อมภายใน เช่น วัสดุทัศนและพันธกิจของมหาวิทยาลัย ว่าหลักสูตรสอดคล้องกับวัสดุทัศนและพันธกิจของมหาวิทยาลัยหรือไม่ งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนเพียงพอต่อการดำเนินงานของหลักสูตรหรือไม่
- ทรัพยากรที่มีอยู่ อาจารย์มีคุณวุฒิและประสบการณ์เพียงพอหรือไม่ มีห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอหรือไม่
- ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก มีความร่วมมือกับโรงเรียน โรงพยาบาล หรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนานักศึกษาหรือไม่

2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

2.1 คุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอน เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน อาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการมาแล้ว และมีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

2.2 คุณสมบัตินักเรียนในสาขาหลักสูตรและการนิเทศ มีความเหมาะสม เนื่องจากผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและทักษะชีวิตที่เพียงพอ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกันเป็นทีม นักศึกษามีโอกาสมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการให้คำปรึกษาที่มีระบบการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2.3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ ที่ทางสาขาจัดให้ มีความเหมาะสม แต่ควรพิจารณาในประเด็นเหล่านี้เพิ่มเติม

- ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตร เพิ่มเนื้อหาที่ทันสมัย ลดเนื้อหาที่ไม่จำเป็น
- ปรับปรุงวิธีการสอน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนมากขึ้น สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

หลากหลาย

- ปรับปรุงสื่อการสอน พัฒนาสื่อการสอนให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ
- ปรับปรุงระบบการประเมินผล ทำให้การประเมินผลมีความหลากหลายและสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- เพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอผลงาน

3 การประเมินด้านกระบวนการ

3.1 วิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร การวัดและการประเมินผลของสาขาวิชาหลักสูตรมีความมีการพัฒนา ดังนี้

- กิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลายและน่าสนใจที่เพียงพอ มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามผลการประเมิน

- การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา

- การให้คำปรึกษา ผู้เรียนต้องได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระบบการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

- ปรับปรุงเนื้อหา ควรมีการอัปเดตเนื้อหาให้สอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ และความต้องการของตลาดแรงงาน

- พัฒนาวิธีการสอน ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การเรียนออนไลน์ การใช้โปรแกรมจำลอง

- ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning เช่น การเรียนรู้โดยการทำโครงการ การอภิปรายกลุ่ม

- พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน

- ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลการประเมิน

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง

4 การประเมินด้านผลผลิต

4.1 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับคำว่าบัณฑิต เนื่องจาก บัณฑิตสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้รับทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตในสังคม ผลการเรียนรู้ของบัณฑิตเป็นไปตามที่คาดหวัง บัณฑิตมีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้รับทักษะที่จำเป็นในการทำงานและดำรงชีวิตในสังคม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกับผู้อื่น บัณฑิตสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและพัฒนาสังคมได้ ตลอดจนสามารถผลิตบัณฑิตได้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ สังคม เพื่อที่จะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป และมีเหมาะสมกับคำว่าบัณฑิต เนื่องจาก

1. ด้านความรู้ มีความรอบรู้ด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความรอบรู้ด้านสาขาอื่น ๆ สามารถบูรณาการองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา กับศาสตร์สมัยใหม่ได้

2. ด้านทักษะ มีทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น การพัฒนาและแก้ปัญหาตนเองโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การคิดเชิงบวก ปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี มีทักษะการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน มีทักษะการสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การทำงานเป็นทีม

3. ด้านจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4. ด้านลักษณะบุคคล มีความเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่เรียนรู้ มีบุคลิกภาพดี มีค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง ยอมรับความแตกต่างในสังคม เป็นผู้นำเชิงพุทธเป็นศาสนิกชนที่ดี เปิดใจยอมรับความแตกต่างทางสังคมพหุวัฒนธรรม

คำแนะนำเพิ่มเติมในการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน อาจารย์ บุคลากร และผู้สำเร็จการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนบทบาทและระดับที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580

1.2 ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)

1.3 นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563 – 2570

1.4 กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565

1.5 ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565

1.6 ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

1.7 ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา

1.8 เป้าหมายการพัฒนาในระดับชาติและระดับสากลขององค์การสหประชาชาติ 17 เป้าหมาย

1.9 รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง The Future of Jobs ว่าด้วยเรื่องแนวโน้มและทิศทางของอาชีพในอนาคต ตลอดจนทักษะการทำงานที่จำเป็นภายในอนาคตอันใกล้ 2525

1.10 รายงานของ World Economic Forum (WEF) เรื่อง ทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21)

1.11 กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564

1.12 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540

1.13 ผู้บริหาร/คณาจารย์ ผู้ใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.14 ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

1.15 ศิษย์เก่า

2. การใช้เครื่องมือที่หลากหลาย นอกจากการสัมภาษณ์และการสำรวจแล้ว ควรใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม

3. การเปรียบเทียบกับหลักสูตรอื่น ควรเปรียบเทียบหลักสูตรของตนเองกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร: วัตถุประสงค์ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมหรือไม่ เช่น

- ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

- ด้านเนื้อหา เนื้อหาการเรียนการสอนทันสมัยและสอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ หรือไม่ มี

การบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติหรือไม่

- ด้านวิธีการสอน มีความหลากหลายและสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนหรือไม่ มีการใช้

เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมากนักน้อยเพียงใด

- ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทำงานร่วมกันหรือไม่
- ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและทักษะชีวิตเพียงพอหรือไม่
- 4. เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังจากสำเร็จการศึกษา
- 5. พัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองดี ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม
- 6. สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดที่ทันสมัย อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
- 7. การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการปรับปรุงหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ)

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่ทางหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำเป็นต้องคำนึงถึง และให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมต่อในปีการศึกษา 2567 สามารถสรุปประเด็นจากการรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1 การจัดทำหลักสูตร

1.1 ควรมุ่งเน้นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับประเด็นที่จัดการเรียนการสอน

1.2 การจัดทำหลักสูตรควรให้มีความสมดุลระหว่างภาคแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับภาคปฏิบัติ เช่น ทักษะการวิจัยเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมทักษะด้านสังคม (Soft skill) ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การมีจิตอาสา เป็นต้น

1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาในรายวิชาเฉพาะ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน หรือสถานประกอบการ

1.4 ควรปรับปรุงรายชื่อบัญชีวิชาและเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.5 จัดลำดับรายวิชาในการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ

1.6 ควรบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่มเนื้อหาเชิงลึกให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น

1.7 ควรเพิ่มรายวิชาที่มีความทันสมัยและส่งเสริมทักษะต่อการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้มากยิ่งขึ้น เช่นทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการเป็นผู้นำ และการทำงานเป็นทีม รวมถึงการเขียนโครงการต่างๆ เป็นต้น

1.8 เพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษการพูดเขียนให้มากขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการเข้าสู่ตลาดงานในอนาคต

1.9 หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินงานจริงและเป็นการเปิดมุมมองทางความคิดให้กับนักศึกษา

1.10 หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาควรมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของแรงงานในปัจจุบัน โดยการสะท้อนข้อมูลจากการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต เพื่อทำความเข้าใจให้สถานประกอบการว่ามีแนวคิด ทศนคติ และความต้องการต่อบัณฑิตอย่างไร รวมถึงการสร้างความร่วมมือกันระหว่างความเป็นวิชาการ และต่อยอดวิชาชีพทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

2. แนวทางการบริหารหลักสูตร

2.1 ควรจัดให้มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาต่างประเทศจำนวนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและฝึกฝนทางด้านภาษาของผู้เรียน

2.2 ควรมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ด้วยวิธีการลงภาคสนาม การลงชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รวมถึงเป็นการมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ และการแก้ปัญหาได้ตรงกับสถานการณ์จริง

2.3 อาจารย์ผู้สอนควรมีกระบวนการติดตามและเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาเกิดกระบวนการทำงานร่วมกับอาจารย์อย่างเป็นระบบ

2.4 หลักสูตรควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook LINE เป็นต้น รวมถึงการใช้สื่อออฟไลน์เช่นแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.5 หลักสูตรควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิด การวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคมบนพื้นฐานทางวิชาการ

**สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาม
กุฏราชวิทยาลัย**

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และบัณฑิต
สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ผลการวิเคราะห์หลักสูตรฯ พบว่า

ด้านที่เหมาะสม

- วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม
และวัดผลได้
- โครงสร้างหลักสูตร จำนวนหน่วยกิต และรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมเป็นไปตาม
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565
- คุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสม อาจารย์มีคุณวุฒิและประสบการณ์ตรง
- คุณสมบัติของผู้เรียนและระบบนิเทศงานมีความเหมาะสม ผู้เรียนมีความพร้อมและได้รับ
การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
- ผู้สำเร็จการศึกษามีประสิทธิภาพและมีคุณลักษณะที่เหมาะสม มีความรู้ ทักษะ จริยธรรม
และลักษณะบุคคลที่ดี

ด้านที่ควรปรับปรุง

- พัฒนาหลักสูตรให้เป็นแบบก้าวหน้าทางวิชาการสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความรู้ใหม่ ๆ
- ปรับปรุงวิธีการสอน นำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนมากขึ้น
- ปรับปรุงสื่อการสอน ให้มีความทันสมัยและน่าสนใจ
- ปรับปรุงระบบการประเมินผล ให้มีวิธีการที่มีความหลากหลาย และประเมินผลอย่าง
ต่อเนื่อง
- เพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น กิจกรรมกลุ่ม
- พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและน่าสนใจ
- ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอน
- ส่งเสริม Active Learning เช่น โครงการ อภิปรายกลุ่ม
- พัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มีส่วนร่วมในการประเมินและปรับปรุง

หลักสูตร

- ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูล
- เปรียบเทียบหลักสูตรกับมหาวิทยาลัยอื่น
- เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- พัฒนานักศึกษาให้เป็นพลเมืองดี
- สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเรียนการสอน
- จัดทำหลักสูตรให้สมดุลระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- กำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- ปรับปรุงรายวิชาและเนื้อหา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- จัดลำดับรายวิชาให้ต่อเนื่อง บูรณาการรายวิชาที่คล้ายคลึงกัน
- เพิ่มรายวิชาที่ทันสมัย เพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ
- สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก
- ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เน้นการฝึกปฏิบัติจริง
- ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนการสอน
- การเพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
- มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์

โดยสรุป หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจุดแข็งที่ควรคงไว้ และมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและทันสมัย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตลาดแรงงาน และสังคมอย่างแท้จริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะ (วิชาเอกบังคับ) หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย รวมทั้งเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้การประเมินรูปแบบ CIPP Model คือ การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และผลกระทบ ซึ่งมีรายละเอียดในการประเมินแต่ละด้านดังข้อมูลต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่

1. อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 รูป/คน อาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน คณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัย จำนวน 5 รูป/คน เจ้าหน้าที่ประจำคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 5 คน
 2. นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 รูป/คน
 - 3.บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน 5 รูป/คน
- รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 34 รูป/คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ข้อมูลที่ได้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดกลุ่มคำตอบและการเขียนพรรณนาข้อมูล

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยจากการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการประเมินด้านต่าง ๆ ตามรูปแบบของการประเมินแบบ CIPP Model ได้ดังนี้

1.1 ด้านบริบท

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการเรียนการสอนที่สื่อสารให้ชัดเจนเข้าใจง่าย สอดคล้องกับความ

ต้องการของหน่วยงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านโครงสร้างหลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม ทั้งด้านจำนวนหน่วยกิตของวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาบังคับ) หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ด้านรายวิชาเฉพาะในหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2564 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (\bar{X}) = 3.67, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณารายวิชาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า รายวิชา SO1019 สังคมวิทยาองค์การ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X}) = 4.50, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ รายวิชา SO1017 หลักการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยมาก (\bar{X}) = 4.41, S.D. = 0.70) ส่วนรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายวิชา SO1008 สังคมวิทยาศาสนา (\bar{X}) = 3.06, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ด้านความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาหลักสูตร (รายวิชา) พบว่า นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าร่ายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร ร่ายวิชามีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ และรายวิชาได้ช่วยสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการจัดชั่วโมงการเรียนโดยไม่ให้สูญเสียชั่วโมงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีวัสดุ/ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสม มีวิทยากรภายนอกมาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้

1.3 ด้านกระบวนการ

ด้านการจัดการเรียนการสอน หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจทันต่อเหตุการณ์และมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา มีเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการประยุกต์หลักการการวิจัยในการเรียนการสอน บรรยากาศในการเรียนการสอนอาจารย์และนักศึกษามีการตอบโต้ร่วมกันอย่างดี อยู่ในระดับมาก ส่วนมีการกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวในการเรียนผ่านการซักถามเพื่อพัฒนาระบบการคิด/วิเคราะห์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่าการประเมินการจัดการเรียนการสอน มีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้าน มีการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงรายวิชามีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านผลผลิต

สำหรับผลผลิต ด้านวิชาการและการวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.5 ด้านผลกระทบ

การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและประกอบอาชีพของบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะในการทำวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับการปฏิบัติงาน มีความรู้ที่ได้ระหว่างการเรียนนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน

ด้านคุณธรรม บัณฑิตและนักศึกษา มีความเอาใจใส่และรับผิดชอบ มีทักษะความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร อดทน สู้งาน มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก

ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ปี 2564 นักศึกษามีความสามารถในการพิพากษ์สังคมบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ มีความเข้าใจในทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความสามารถด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ชุมชน มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม มีความสามารถในการเขียนและพัฒนาโครงการ มีการคิดวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างมีองค์รวมอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากการประเมินผลหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยใช้รูปแบบของ CIPP Model ทำให้ผู้วิจัยสามารถเห็นประเด็นสำคัญสำหรับการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ของหลักสูตรซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งประเด็นดังนี้

1.1 ด้านบริบท

นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีการเรียนการสอนที่สื่อสารให้ชัดเจนเข้าใจง่าย สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ สมจิตรา เรืองศรี และคณะ (2560) ที่พบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านความสอดคล้องของสังคมปัจจุบัน ด้านความสามารถนำไปปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับ ปิยะธิดา ปัญญา (2562) ที่พบว่า ด้านบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดหลักสูตรควรสอดคล้องกับความต้องการศึกษาของสังคมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนวัตกรรมและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับ กรรภัสสร อินทรบำรุง (2558) ที่พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร

ด้านโครงสร้างหลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสม ทั้งด้านจำนวนหน่วยกิตของวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาบังคับ) สอดคล้องกับ สมจิตรา เรืองศรี และคณะ (2560) ที่พบว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตพอดี เนื้อหารายวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน และมีความทันสมัยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด นงนภัส บุญเหลือ (2553) ที่พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ที่พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การจัดโครงสร้างของหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้อง และควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก รายวิชาที่มีความเหมาะสมมาก และสอดคล้องกับ ชุตติระ ระบอบ และคณะ (2561) ที่พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร ด้านบริบท ปัจจัยโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา มีความคิดเห็นระดับเห็นมาก ด้านเนื้อหาวิชาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับสื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่ามี การจัดชั่วโมงการเรียนโดยไม่ให้สูญเสียชั่วโมงการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีวัสดุ/ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสม มีวิทยากรภายนอกมาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) ที่พบว่า มีทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่

ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษา และสอดคล้องกับ Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015) ที่พบว่า มีการวางแผนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเอื้อต่อการส่งผลด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเพิ่มคุณภาพของการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการปรับปรุงเรื่องอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนออนไลน์ หลักสูตรฯ คณะ และมหาวิทยาลัยยังต้องมีการปรับปรุงให้การสนับสนุนนักศึกษา มากกว่าที่เป็นอยู่ และสอดคล้องกับ ชุตริระ ระบอบ และคณะ (2561) ที่พบว่า ปัจจัยการจัดการเรียนการสอน เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในทุกปัจจัย เช่นเดียวกับคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน และการให้คำปรึกษาของอาจารย์ และสอดคล้องกับ ชนสิทธิ์ สิทธิสุนทร และคณะ (2566) ที่พบว่า ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านคุณสมบัติผู้สอน คุณสมบัติผู้เรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศ สถานที่ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านกระบวนการ

นักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ทั้งการทำวิจัย การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี นำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และนำไปเป็นประสบการณ์พื้นฐานในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ กรภัสสร อินทรบำรุง (2558) ที่พบว่า ควรจัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น มีความสามารถในการพิพากษ์สังคมบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ การวิเคราะห์ชุมชน มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม มีการคิดวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างมีองค์รวม และสอดคล้องกับ สมจิตรา เรืองศรี และคณะ (2560) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 ด้านผลผลิต

ด้านวิชาการและการวิจัยของนักศึกษาและบัณฑิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งเป็นจุดแข็งของหลักสูตร สอดคล้องกับ ญัฐนี นวลสกุล (2548) ที่พบว่า ประสิทธิภาพด้านวิชาการของบัณฑิตมีความเหมาะสมทั้งด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงานมีความเหมาะสมในระดับมาก สอดคล้องกับ ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ (2547) ที่พบว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปิยะธิดา ปัญญา (2562) ที่พบว่า ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดควรนำความรู้ความเข้าใจทางการวิจัยและประเมินผลการศึกษาไปพัฒนาองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสอดคล้องกับ ชนสิทธิ์

สิทธิ์สูงเนิน และคณะ (2566) ที่พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อการปฏิบัติงาน และการพัฒนาวิชาชีพ

1.5 ด้านผลกระทบ

การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและประกอบอาชีพของบัณฑิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะในการทำวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โดยมีการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับการปฏิบัติงาน มีความรู้ที่ได้ระหว่างการเรียนนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554) ที่พบว่าบัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหวัง และสอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555) บัณฑิตสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางานมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสารและเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้ และสอดคล้องกับ ปิยะธิดา ปัญญา (2562) ที่พบว่า ควรเสริมสร้างให้มีความมั่นใจในองค์ความรู้ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา การนำความรู้ไปบูรณาการในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร

แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษ นักศึกษา และบัณฑิตสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ที่ทางหลักสูตร จำเป็นต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมต่อไปในปี พ.ศ. 2567 สามารถสรุปประเด็นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

การจัดทำหลักสูตร ควรมุ่งเน้นในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับประเด็นที่จัดการเรียนการสอน ให้มีความสมดุลระหว่างภาคแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา กับภาคปฏิบัติหรือภาคสนาม เช่นทักษะการวิจัยเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ในการปฏิบัติงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมทักษะด้านสังคม Soft skill ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การมีจิตอาสาเป็นต้น การกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาในรายวิชาเฉพาะ ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน หรือ

สถานประกอบ การปรับปรุงรายชื้อวิชาและเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอนให้มากยิ่งขึ้น จัดลำดับรายวิชาในการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างเป็นลำดับ บูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเพื่อลดความซ้ำซ้อนและเป็นการเพิ่ม เนื้อหาเชิงลึกให้นักศึกษามากยิ่งขึ้น เพิ่มรายวิชาที่มีความทันสมัยและส่งเสริมทักษะต่อการประกอบ อาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้มากยิ่งขึ้น เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการเป็นผู้นำและการทำงาน เป็นทีม รวมถึงการเขียนโครงการต่าง ๆ ในรูปแบบของราชการ เป็นต้น เพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษ การพูด การอ่าน และเขียน ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับ นักศึกษาในการเข้าสู่ตลาดงานในอนาคต สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการดำเนินงาน จริงและเป็นการเปิดมุมมองทางความคิดให้กับนักศึกษา และการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความ ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน

แนวทางการบริหารหลักสูตร

จัดให้มีทรัพยากรและสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาต่างประเทศให้มีความมากยิ่งขึ้น เพื่อ เป็นการเพิ่มทักษะและฝึกฝนทางภาษาของผู้เรียน ควรมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ด้วยวิธีการลงภาคสนามการลงชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา รวมถึงเป็นการมุ่งเน้นให้นักศึกษา ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนและภาคประชาสังคม เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานทาง วิชาการและแก้ไขปัญหาได้ตรงกับสถานการณ์จริง อาจารย์ผู้สอนควรมีกระบวนการติดตามและเปิด โอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิด กระบวนการทำงานร่วมกับอาจารย์อย่างเป็นระบบ เพิ่มการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในเชิงรุกและเพิ่ม ช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยการใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook LINE เป็นต้น รวมถึงการใช้สื่อออฟไลน์ เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ เป็นต้น และมุ่งเน้นการจัดการ เรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดการวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคมบนพื้นฐาน ทางวิชาการ

บรรณานุกรม

- กรภัสสร อินทรบำรุง. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. VERIDIAN E-JOURNAL, SLIPAKORN UNIVERSITY, (8)1, 700-713.
- กรอุษา ศรีสุวรรณ. (2552). การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต พ.ศ.2542 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP MODEL). วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), (1)2, 31-45.
- เกษม ศิริสุขโขดม. (2550). การประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- ชนสิทธิ์ สิทธิสุนทร และคณะ. (2566). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 21(2), 107-121.
- ชุตีระ ระบอบ และคณะ. (2561). วิจัยประเมินหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 10(1), 123-140.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ณัฐฉิณี นวลสกุล. (2548). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ :วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา และคณะ. (2565). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2561) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 14(2), 63-78.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2553). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์โดยใช้CIPP MOMEL. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิตยา สุขเสรีทรัพย์. (2547). ประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, (26)2, 64-72.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ:

สุวีรียาสาสน.

บุญเลี้ยง ทুমทอง (2553) การพัฒนาหลักสูตร CURRICULUM DEVELOPMENT. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์. (2547). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โรงแรมวิทยาลัยดุสิตธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิยะธิดา ปัญญา. (2562). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
13(2), 179-193.

เพ็ญภา กุลนภาดล และคณะ. (2562). การวิจัยประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาการปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ธนบุรี, 15(1), 76-87.

ไพศาล หวังพาณิชย์. (2543). การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร. วารสารการวัดผลการศึกษา.
22(64) : 5-22

พิชิต ฤทธิจรรณ. (2558). การประเมินหลักสูตร : แนวคิดกระบวนการและการใช้ผลการประเมิน.
วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.8(1) : 13-28.

มารุต พัฒผล. (2556). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
อาร์แอนด์ เอ็น ปรีนท์.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). “การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้ รูปแบบ
CIPP MODEL”. คู่มือการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, 30-35.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
นิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร: นครปฐม.

รัตนะ บัวสนธ์. (2550). ทิศทางและอาณาบริเวณการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตนะ บัวสนธ์. (2556). “รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและ
ถูกต้องในการใช้ CIPP AND CIPPIEST EVALUATION MODELS: MISTAKEN AND
PRECISE CONCEPTS OF APPLICATIONS”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5 (2), 6-
24.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2548). การประเมินหลักสูตร. ในประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาหลักสูตรและวิทย
วิธีทางการสอน หน่วยที่ 13. นนทบุรี : บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายหยุด ภูปุย. (2555). ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม .
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : เดอะโนว์เลจ เซ็น
เตอร์.
- สมจิตรา เรืองศรี และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
ประเมินและการวิจัยการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 51-71.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2551). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ (เล่มที่ 4). (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรักษ์ วงศ์รัตนชัย. (2548). ประเมินหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเภสัชศาสตร์ชุมชน
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Alkin, Marvin C. (1969). Evaluation Theory Development. Los Angeles: U.S.A.
- Azadeh Rooholamini et.,al. (2017). Program evaluation of an integrated basic science
medical curriculum in Shiraz Medical School, using CIPP evaluation model. J
Adv Med Educ Prof. July 2017; Vol 5 No 3, p.p. 148–154.
- Ebel, R.L. and Frisbie, D.A. 1986. Essentials of Educational Measurement. 4th ed.
Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Gronlund, Norman Edward. 1976. Measurement and Evaluation in Teaching. New York
: Macmillan.
- Madaus, G.F., Scriven, M.S., & Stufflebeam, D.L. (1983). Evaluation models viewpoints
On educational and human services evaluation. 8th ed. Boston: Kluwer-Nijhoff
Publishing. (Worthen & Scandlers. 1987)
- Mahshid AbdiShahshahani et.,al. (2015). The Evaluation of Reproductive Health PhD
Program in Iran: A CIPP Model Approach. Procedia - Social and Behavioral
Sciences 197 (2015) pp. 88–97.
- Provus, M.N. (1971). Discrepancy Evaluation. Berkeley, California: McCutcheon

Publishing., Co.

- Rossi Peter H., Freeman Howard E. (1993). Evaluation: a systematic approach. 5th Ed. Newbury Park, California: Sage Publications.
- Saylor, J.G. and Alexander, W. M. 1974. Planning Curriculum For Schools. New York: Rinehart and Winston.
- Sax, Gilbert. (1989). Principles of Education and Psychological Measurement and Evaluation. 3rd ed. United States: Wadsworth Publishing Company Inc.
- Scriven, Michael. (1967). The Methodology of Evaluation: Perspective in Public Service and Social Action Programs. New York: Russell Sage Foundation.
- Stufflebeam, D.L.,& et al.(1971). Educational Evaluation and Decision – Making. Itasca, Illinois: Peacock.
- Stufflebeam, Danel L. (1973). Education Evaluation and Decision Making. in Education Evaluation: Theory and Practice. Belmont California: Wadsworth Publishing Company.
- Stufflebeam and Daniel, (2003). The CIPP model for Evaluation. International Handbook of Educational Evaluation, p.31-62.
- Taba, H. 1962. Curriculum Development Theory and Practice. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, Ralph w. (1949). Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago: The University of Chicago Press.
- Tyler, R.W. (1950). Basic Principles of Curriculum Development and Instruction. Chicago: University of Chicago Press.
- Wiersma, William and Jurs, Stephen G. (1990). Educational Measurement and Testing. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.
- UNESCO-IBE. (2021). International Bureau of Education. Transforming Curriculum Today, to Build the Education. From <https://www.ibe.unesco.org/en>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านในฐานะอาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทั้ง อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ นักศึกษาระดับปริญญาตรี และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ในสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กรุณา สละเวลาตอบคำถามต่อไปนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และครอบคลุมตามความเป็นจริง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อหาและวิธีการสอนและการประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่ม วิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ให้ เจริญก้าวหน้าต่อไปโดยแบ่งออกเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาเนื้อหาและวิธีการในการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมและรายข้อ ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย ด้าน ผลกระทบ ด้านคุณธรรม และ ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร และวิธีการปรับปรุงและประเมินหลักสูตร ของสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา

คำชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. สถานภาพ

1. พระภิกษุ
2. ขรวาส

3. ชั้นปี

1. ชั้นปีที่ 1
2. ชั้นปีที่ 2
3. ชั้นปีที่ 3
4. ชั้นปีที่ 4

2 ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. ตำแหน่งวิชาการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
2. รองศาสตราจารย์
3. ศาสตราจารย์
4. ไม่มีตำแหน่งวิชาการ

3. ประสบการณ์ทำงาน

1. 1-5 ปี
2. 6-10 ปี
3. 11-15 ปี
4. 15 ปีขึ้นไป

3. ข้อมูลพื้นฐานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

1. เพศ

1. ชาย2. หญิง

2. อาชีพ

1. ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ2. ภาคเอกชน/บริษัท3. องค์กรพัฒนาเอกชน4. อาชีพอิสระธุรกิจส่วนตัว5. นักศึกษาปริญญาโท6. อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมและรายข้อของ

การประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่า ตรงกับความคิดเห็นของท่านใน

ระดับใดระดับหนึ่งมากที่สุดเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ

1. ด้านบริบท (Context Evaluation)

ด้านบริบท (contact)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีการเรียนการสอนที่สื่อสารให้ชัดเจนเข้าใจง่าย					
2. สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
3. สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน					
4. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม					

โครงสร้างของหลักสูตร

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง

1. ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

เหมาะสม ไม่เหมาะสม

2. จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) หลักสูตรสังคมวิทยาและ

มานุษยวิทยา

เหมาะสม มากไป ควรลด น้อยไปควรเพิ่ม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ) ในหลักสูตรสังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา ปี 2564

รายวิชาเฉพาะ (หมวดวิชาเอกบังคับ)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. SO1001 สังคมวิทยาเบื้องต้น					
2. SO1002 มานุษยวิทยาเบื้องต้น					
3. SO1003 ทฤษฎีสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาร่วมสมัย					
4. SO1004 นิเวศวิทยามนุษย์					
5. SO1005 ความเท่าเทียมทางสังคม					
6. SO1006 สังคมวิทยาดิจิทัล					
7. SO1007 มานุษยวิทยาเศรษฐกิจ					
8. SO1008 สังคมวิทยาศาสนา					
9. SO1009 ประชากรกับการพัฒนา					
10. SO1010 นโยบายสังคมและสวัสดิการ					
11. SO1011 การวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม					
12. SO1012 สังคมและวัฒนธรรมในอาเซียน					
13. SO1013 อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา					
14. SO1014 พรหมแดนศึกษา					
15. SO1015 การวิจัยทางสังคม					
16. SO1016 จิตวิทยาสังคม					
17. SO1017 หลักการพัฒนาชุมชน					
18. SO1018 สังคมวิทยาการเมือง					
19. SO1019 สังคมวิทยาองค์กร					
20. SO1020 สัมมนาทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					

ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร (รายวิชา) ด้านบริบท

ด้านบริบท (รายวิชา)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. รายวิชาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการวิจัย					

2. รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร					
3. รายวิชามีการส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ					
4. รายวิชาได้ช่วยสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักและให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและสากล					
5. รายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาด้านอารมณ์ โดยการประยุกต์หลักธรรมทางศาสนา					

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ด้านปัจจัยนำเข้า (สื่อ/ทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนรู้)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีวัสดุ/ทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนการสอน					
2. มีแหล่งสืบค้นข้อมูลเพื่อสนองต่อการเรียน					
3. อาจารย์ประจำหลักสูตรให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการเรียนอย่างเหมาะสม					
4. มีวิทยากรภายนอกมาร่วมส่งเสริมการเรียนรู้					
5. มีความร่วมมือกับหน่วยงาน/สถาบันการศึกษาภายนอกในการศึกษาดูงาน					
6. มีการจัดชั่วโมงการเรียนโดยไม่ให้สูญเสียชั่วโมงการเรียนการสอน					
7. มีการใช้เทคโนโลยีในการประกอบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					

3. ด้านกระบวนการ (Process Evaluation)

ด้านกระบวนการ (การจัดการเรียนการสอน)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม					

2. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร					
3. หัวข้อในการจัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจทันต่อเหตุการณ์และมีความครอบคลุมด้านเนื้อหา					
4. มีการประยุกต์หลักการการวิจัยในการเรียนการสอน					
5. มีการกระตุ้นให้นักศึกษาตื่นตัวในการเรียนผ่านการใช้ถามเพื่อพัฒนาระบบการคิด/วิเคราะห์					
6. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียน					
7. บรรยากาศในการเรียนการสอนอาจารย์และนักศึกษามีการตอบโต้ร่วมกันอย่างดี					

4. ด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล (Product Evaluation)

ด้านกระบวนการ (วัดและการประเมินผล)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีระบบการประเมินความก้าวหน้าและการพัฒนาของนักศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้					
2. นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงรายวิชา					
3. การประเมินการจัดการเรียนการสอน มีการพิจารณาอย่างองค์รวมทุกด้าน					
4. มีตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน					
5. มีการประเมินการดำเนินงานของหลักสูตรร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา					

ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงหลักสูตร

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับข้อมูลการประเมินหลักสูตรสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย ด้านผลกระทบ ด้านคุณธรรม และ ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1. ด้านผลผลิตด้านวิชาการและการวิจัย

ด้านผลผลิต (ด้านวิชาการและการวิจัย)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดและทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					
2. มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีความเกี่ยวข้องกับความรู้ทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					
3. มีทักษะในการวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					
4. มีจรรยาบรรณในการทำงานทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					

2. ด้านผลกระทบ

ด้านผลกระทบ (การนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและการประกอบอาชีพของบัณฑิต)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทักษะในการทำวิจัยทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					
2. การประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยากับการปฏิบัติงาน					
3. ความรู้ที่ได้ระหว่างการเรียนนำไปใช้ต่อยอดในการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง					
4. ประสบการณ์ฝึกสหกิจศึกษาสามารถเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน					

3. ด้านคุณธรรม

ผลกระทบ(ด้านคุณธรรม)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความเอาใจใส่และรับผิดชอบ					

2. ทักษะความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น					
3. มีความขยันหมั่นเพียร อดทน สู้งาน					
4. มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนร่วมงาน					
5. มีความซื่อสัตย์สุจริต					

4. ด้านคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ผลกระทบ (คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน)	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การคิดวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างมีองค์รวม					
2. ความสามารถด้านการวิจัยและการวิเคราะห์ชุมชน					
3. มีจิตอาสาและจิตสำนึกต่อสาธารณประโยชน์ของสังคม					
4. มีความเข้าใจกับความเป็นพหุวัฒนธรรม					
5. ความสามารถในการเขียนและพัฒนาโครงการ					
6. ความเข้าใจในทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา					
7. มีมุมมองที่เข้าใจต่อประชากรกลุ่มเปราะบางและกลุ่มชาติพันธุ์					
8. ความสามารถในการพิพากษ์สังคมบนพื้นฐานความรู้ทางวิชาการ					
9. ความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ					
10. มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ					

แบบสอบถามสัมภาษณ์

เรื่อง

การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

.....

คำชี้แจง: แบบสอบถามสัมภาษณ์ ฉบับนี้มีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

ตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

ตอนที่ 1 การประเมินหลักสูตรด้านบริบท

1.1 ท่านคิดว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มีความเหมาะสมหรือไม่และควรมีการปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร ถ้าไม่สอดคล้องควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 รายวิชาที่จัดในหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

1.4 ท่านคิดว่าหน่วยกิตของแต่ละรายวิชา มีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

2.1 ท่านคิดว่าคุณสมบัติของผู้สอนมีความเหมาะสมกับรายวิชาที่สอนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าคุณสมบัติของการรับผู้เรียนในสาขาหลักสูตรและการนิเทศ มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 สื่อ วัสดุอุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ ที่ทางสาขาจัดให้ ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ

3.1 ท่านคิดว่าวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสาขาวิชาหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าการวัดและการประเมินผลของแต่ละรายวิชา ในสาขาวิชาหลักสูตรมีวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมหรือควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต

4.1 ท่านคิดว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาหลักสูตรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
เหมาะสมกับคำว่าบัณฑิตหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือต่อแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการทำวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการทำวิจัย
(Index of item objective congruence: IOC)

1. ผศ.ดร.เกษงา ผาทอง	ภาควิชารัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ผศ.กฤติกา ชนะกุล	ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
3. ผศ.ณัฐหทัย นิรัตติย์	ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ โทร. ๑๑๔๗, ๑๑๕๗

ที่ อว ๓๙๐๘/๐๒๐๒

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง

ด้วยคณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีมติอนุมัติดำเนินโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่ม วิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์” โดยมี พระครูธรรมศุท เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดังกล่าวสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุมัติครุภัณฑ์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อประสานงานได้ที่หมายเลข ๐๘๖-๑๓๗-๑๘๖๐ อาจารย์ชาติรี สุขสบาย มีรายละเอียดเอกสาร ดังนี้

๑. เอกสารเค้าโครงการวิจัย	๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย	๑ ชุด

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติครุภัณฑ์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

น.ร.อ.ก. ๗/๓๑๑
 ศ.ดร.ดร./ผศ. กษณ
 ๑๓ ก.พ. ๒๕๖๗

พระครูสุทธิเมธาวังน
 (พระครูสุทธิเมธาวังน)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ โทร. ๑๑๔๗, ๑๑๕๗

ที่ อว ๗๙๐๘/๐๒๐๒

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเป็นผู้อยู่ควบคุมตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ชนะกุล

ด้วยคณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีมติอนุมัติดำเนินโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่ม วิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์” โดยมี พระครูธรรมศุต เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดังกล่าวสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุมัติท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อประสานงานได้ที่หมายเลข ๐๘๖-๑๗๗-๑๘๖๐ อาจารย์ชาติรี สุขสบาย มีรายละเอียดเอกสาร ดังนี้

๑. เอกสารเค้าโครงการวิจัย	๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย	๑ ชุด

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ จักเป็นพระคุณยิ่ง

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์

(พระครูสุทธิเมธาวัฒน์)

หัวหน้าโครงการวิจัย

*บันทึกรับทราบคำสั่งเรื่องส่ง
หนังสือร่างกฎกระทรวง*

ดร.ศุภินันท์ ชนากุล

14 กพ 67

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ โทร. ๑๑๔๗, ๑๑๕๗

ที่ อว ๗๙๐๘/๐๒๐๒

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐหทัย นีรัตศัย

ด้วยคณะกรรมการวิจัยสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีมติอนุมัติดำเนินโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เพื่อดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอนกลุ่ม วิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์” โดยมี พระครูธรรมศุต เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดังกล่าวสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อประสานงานได้ที่หมายเลข ๐๘๖-๑๗๗-๑๘๖๐ อาจารย์ชาติรี สุขสบาย มีรายละเอียดเอกสาร ดังนี้

๑. เอกสารเค้าโครงการงานวิจัย	๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย	๑ ชุด

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ฉันทน์ ทรัพย์ตรวจเครื่องมือ
และ ตรวจ แก้งใจแล้ว

พระครูสุทธิเมธาวัฒน์
(พระครูสุทธิเมธาวัฒน์)
หัวหน้าโครงการวิจัย

ฉันทน์ นีรัตศัย

14 กพ ๖7

ภาคผนวก ง
หนังสือรับรองจริยธรรมการทำวิจัยในคน

ที่ จว. ๐๐๕๐/๒๕๖๗

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง: การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

TITLE: ASSESSMENT, IMPROVEMENT AND DEVELOPMENT OF THE BACHELOR OF ART PROGRAM DEPARTMENT OF SOCIOLOGY AND ARTHROPOLOGY FACULTY OF SOCIAL SCIENCE MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

พระครูสุทธิเมธาวังษ์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗ มติที่ ๗/๒๕๖๗ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๑๖ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ออกให้ ณ วันที่ ๑๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงนาม

(พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบความแม่นยำของเครื่องมือวิจัย
(Try Out)

คณะศึกษาศาสตร์	
รับเลขที่	013
วันที่	๒๒.๑๒.๖๖ เวลา ๑๑.๔๕
ผู้รับ	สุวิ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ โทร. ๑๑๕๗, ๑๑๕๘

ที่ อว ๗๙๐๘/๐๗๙๙

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบความแม่นยำของเครื่องมือวิจัย (Try Out)

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ตามที่ คณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีมติอนุมัติ ให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”(พระครูธรรมศุต) หัวหน้าโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนามติที่ ๐๗๑/๒๕๖๖ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินโครงการวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ กระผมจึงขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อใช้ในการทำวิจัย จำนวนทั้งสิ้น ๓๐ ชุด ตามเอกสารแนบมาพร้อมนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

- บันทึกให้หัวหน้า

พระครูสุธีธรรมวิมล
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
๒๑ พ.ค. ๖๗

พระครูสุธีธรรมวิมล
(พระครูสุธีธรรมวิมล, ดร.)
หัวหน้าโครงการวิจัย

ภาคผนวก จ
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

คณะสังคมศาสตร์ มจร.
รับที่ 00593 / 256๓
วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓
ผู้รับ ศรช/วอ ๓๐๖/๒๕๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะสังคมศาสตร์ โทร. ๑๑๕๗, ๑๑๔๘

ที่ อว ๗๙๐๘/๐๗๙๘

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะสังคมศาสตร์

ตามที่ คณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัย เรื่อง “การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย”(พระครูธรรมศุท) หัวหน้าโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาติดที่ ๐๗๑/๒๕๖๖ นั้น

ในการนี้ เพื่อให้งานวิจัยดังกล่าวสำเร็จตามที่กำหนดไว้ กระผมในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัย/นักวิจัย จึงขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในส่วนงานคณะสังคมศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย เป็นอาจารย์สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน ๕ รูป/คน เจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์ จำนวน ๕ คน นักศึกษาสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จำนวน ๑๒ รูป/คน ทั้งนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต

พระครูสุทธีเมธาวัฒน์
(พระครูสุทธีเมธาวัฒน์, ดร.)
หัวหน้าโครงการวิจัย

- อนุมัติ

- มจร อว. ฝ่ายบริหาร
ดร. พิเศษ/วอ ๓๐๖/๒๕๖๓ โทร. ๑๑๕๗

พระมหาสุรไกร ชินสุทธิศิริ, ผศ.
คณบดีคณะสังคมศาสตร์
๒๑ พ.ค. ๒๕๖๓

ภาคผนวก ข
เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่

ที่ จร.๐๑๐๔-๑. ๑๕/ ๒๕๖๗

วารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี

๑๑๑/๑ วัดจอมมณี ตำบลมีชัย

อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๙๓-๔๔๕๗๘๘๘

๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ตอบรับการลงบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี
เรียน/เจริญพร พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิวงโน), คุณชาติรี สุขสบาย, คุณสงคราม จันทร์ทาศีรี,
คุณรดาบุษ อรรถรุ่งโรจน์ และ พระนัสสนะ ส่างช้าง

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “การประเมินปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” ลงตีพิมพ์ในวารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี กองบรรณาธิการ ขอแจ้งให้ทราบว่าบทความวิจัยของท่านได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (peer Review) จำนวน ๓ ท่าน และได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๖ (พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๗) ซึ่งท่านสามารถดาวน์โหลดบทความฉบับสมบูรณ์ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/index> ขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

อนึ่ง วารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี ISSN : ๒๗๗๔-๐๔๕๕ (Print) ISBN : ๒๗๗๔-๐๙๗๘ (Online) ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยได้รับการจัดให้อยู่ในวารสารกลุ่มที่ ๒ ระยะเวลาการรับรองคุณภาพวารสารตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จนถึง วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูสุตฺตนาภรณ์)

บรรณาธิการ

วารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี

กองบรรณาธิการวารสารนิเชษฐาราม วัดจอมมณี

ผู้ประสานงาน พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร. โทรศัพท์ ๐๙๓-๔๔๕๗๘๘๘

คุณฐิติวิมล วัฒนกิจ โทรศัพท์ ๐๙๘-๑๖๘๗๕๓๗

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ – สกุล : พระครูสุทธิเมธาวังษ์ (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน) นามสกุล สัพโส
- ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- การศึกษา
- พ.ศ. 2555 : ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 - พ.ศ. 2557 : พธ.ม. (การพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 - พ.ศ. 2567 : ร.ด. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ทุนการศึกษา : ได้รับประทานทุนการศึกษาปริญญาเอก รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) จาก เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (อัครศิโน) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
- สถานที่ทำงานปัจจุบัน : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เลขที่ 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
- ประวัติการทำงาน
- : เจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
 - : เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะธรรมยุต
 - : ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม
 - : พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
 - : กรรมการตรวจธรรมสนามหลวง
 - : ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดมกุฏกษัตริยาราม
 - : กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์
 - : กรรมการสภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 - : กรรมการพิจารณาคุณสมบัติอาจารย์พิเศษฯ

ผลงานวิชาการ

- พระครูธรรมคุด (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน), พระมหาอรุณ ปณฺญารุโณ, ดร. กัญจिरา วิจิตรวัชรารักษ์. (2563). สังคมเมืองในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563) / [S.l.], v. 8, n. 1, p. 263-276, June 2020. ISSN 2408-199X. 2563 ฉบับที่ 1 หน้า 263-276.
- ว่าที่ร้อยตรีหญิง วาริณี โสภจร, พระครูธรรมคุด (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน), ดร. นภรัตน์ กิตติรัตนมงคล, พระมหาฉัตรชัย สุฉตฺตชโย. (2563). หน้าที่พลเมืองในศตวรรษที่ 21 (Human and Civics in the 21st Century) หนึ่งรวมบทความวิจัยในโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 18 และระดับนานาชาติครั้งที่ 2, The 18 National and the 2 International symposium 2020 (GMNIS) 2020. ISSN 978-616-2020 ปี 2563

- พระมหาอรุณ ปณฺญารุโณ, ดร.กัญจวิรา วิจิตรวชิรารักษ์, พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), สุปัตรา สันติรุ่งโรจน. (2563). การบริหารจัดการภาครัฐของไทยในสถานการณ์วิกฤติ : กรณีศึกษา วิกฤตการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 5 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน 2563) 2563 ฉบับที่ 11 หน้า 1-17
- ว่าที่ร้อยตรีหญิง วาริณี โสภางร, พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), นางสาวณัฐชยา กำแพงแก้ว. (2563). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19, วารสารศึกษาศาสตร์ มจร, ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563)
- พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), ญัฐหทัย นิรัตติศัย, นางสาวณัฐชยา กำแพงแก้ว. (2564). การดำรงชีวิตวิถีใหม่ตามแนวพระพุทธศาสนา, วารสารศึกษาศาสตร์ มจร ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน 2564) ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 หน้า 199-211.
- พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), พระภุชิต ฐานิโย, สุวิทย์ จันทร์แก้ว, ชลลดา คำสมฤทธิ์ และ เกษฎา ผาทอง (2564). วิวัฒนาการและแนวโน้มการปกครองระบอบประชาธิปไตยในไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 1 (2) : มีนาคม-เมษายน 2564, หน้า 66-80.
- พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), พระครูโสภณธรรมโชติ, พระภุชิต ฐานิโย, นางสาวสลารีวรรณ ทักทวี่ และ เกษฎา ผาทอง. การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในศตวรรษที่ 21, วารสาร มจร การพัฒนาสังคม ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม 2564) หน้า 84-99.
- ญัฐหทัย นิรัตติศัย, พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), นางสาวณัฐชยา กำแพงแก้ว. (2564). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในภาวะการณ์หมดไฟในการทำงาน, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2564) ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 หน้า 136-148.
- พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), พระภุชิต มิ่งขวัญ (พระภุชิต ฐานิโย), พระครูโสภณธรรมโชติ, สุวิทย์ จันทร์แก้ว และชลลดา คำสมฤทธิ์.(2564). แนวคิดการพัฒนาระบบราชการไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร, 9(2), หน้า 308-322.
- ณัฐชยา กำแพงแก้ว,พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), ญัฐหทัย นิรัตติศัย. (2565). หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการรับมือปัญหาการรังแกบนโลกไซเบอร์ในสังคมไทย, วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 1), (มกราคม-เมษายน 2565)
- พระครูธรรมคุด (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), ชาตรี สุขสบาย, ประจวบ ประเสริฐสังข์, สุเทพ สุวีรางกูร, และ เกษฎา ผาทอง. 2565. ชนบทไทยสมัยใหม่กับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการ

สังคมที่ยั่งยืน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2565). หน้า 48-63

Ketsada Phathong, Phrakrupaladsuwatthanaphromajariyakhun (Natthapong Yaso), Phramaha Arun Panyaruno, Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Phrakhrudhammakut (Suttipot Sappaso), Kanjira Wijitwatcharak, Phramaha Jumpong Pompai, Suthinan Suwunwijitr, Sanya Kenaphoom. (2022). Power and Local Political Interests in Water Resources and Environmental Management of Area the Namsuay River Basin, Nong Khai Province. International Conference on Multidisciplinary Research and Practices. 22nd-23rd November, 2022 Phuket, Thailand, 23 ISBN: 978-93-92105-30-2

พระครูธรรมศุท (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), ชาตรี สุขสบาย, บัญชา ธรรมบุตร, วาริณี ไสภางจร, เกษฎา ผาทอง.(2565). มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2565) หน้า 230-239

พระครูธรรมศุท (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), พระปริยัติวัชรกวี (ไมตรี ปุณญามรินโท), พระมหาฉัตรชัย สุธตตชโย, พระมหาพิเชษฐ์ คำงาม, ณัฐหทัย นิรัตติชัย.2566. Next Normal : แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงวิถีทางสังคมของไทย. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (2566): ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม – กุมภาพันธ์ 2566) หน้า 137-158

พระครูปลัดเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), สุเทพ สุวีรางกูร, ชาตรี สุขสบาย. (2567). มนุษย์นิเวศวิทยากับการตระหนักรู้คุณค่าของธรรมชาติอย่างเชื่อมโยงกันของสรรพสิ่งตามแนวทางพระพุทธศาสนา. *วารสารธรรมเพื่อชีวิต*, 29(3), 419-428.

ผลงานวิจัย

Pramaha Prakasit Thitipatthikorn, Phrakhrudhammakut (Suttipot Sappaso), Phrapalad Prapoj Yusamran, Warinee Sopajorn and Rungroje Songsraboon. (2021). Bowon Power: An Integrated of Community Development Mechanism in Nakhon Pathom Province. *Psychology and Education Journal* .Vol. 58 No. 1 (2021): 1718- 1726. ISSN: 00333077 (Scopus Q4). United States. 2021 NO.1 1718-1726

พระครูธรรมศุท (สุทธิพนธ์ สุทธิวจโน), ดร. นภารัตน์ กิตติรัตนมงคล, ว่าที่ร้อยตรีหญิงวาริณี ไสภางจร. 2565. บทบาทของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในการจัดการองค์การกับการ

เยี่ยวยาสังคมในภาวะวิกฤตการระบาดของโรคโควิด-19, วารสาร มจร พุทธปัญญา
ปริทรรศน์, ปีที่ 7 (ฉบับที่ 3), (กรกฎาคม-กันยายน 2565)

พระครูธรรมคุณ (สุทธิพนธ์ สัพโส), พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (ณัฐพงศ์ คำมาก).2565. การ
พัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเมืองอู่อารยธรรมแดนพระพุทธศาสนา
จังหวัดนครปฐม. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 7 ฉบับที่ 12
(ธันวาคม 2565) หน้า 714-731

ณัฐชยา กำแพงแก้ว, เสถียร วิพรมหา, สุเทพ สุวีรางกูร, พระครูธรรมคุณ (สุทธิพนธ์ สุทธิวง
โน).2566. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพในช่วงสถานการณ์การระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19
ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ส่วนกลาง. วารสารวิชาการแสงอีสาน ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน
2566

สุเทพ สุวีรางกูร, นฤมล เจริญใจ, ประจวบ ประเสริฐสังข์, พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพนธ์ สุทธิวง
โน), ชาตรี สุขสบาย. (2567). การประเมินการจัดการการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะ
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย, 4 (2), 119-136.

ประวัตินักวิจัย

- ชื่อ – สกุล** : นายชาติรี นามสกุล สุขสบาย
- ตำแหน่ง** : อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- การศึกษา**
- พ.ศ. 2555 : ศน.บ. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2559 : ศศ.บ. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พ.ศ. 2562 : ร.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พ.ศ. 2557 : พธ.ม. (การพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พ.ศ. 2560 : ร.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สถานที่ทำงานปัจจุบัน** : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เลขที่ 248 หมู่ที่ 1 ถนนศาลายา-นครชัยศรี ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

ผลงานวิชาการ

- ชาติรี สุขสบาย. (2566). กรอบแนวทางการศึกษาการพัฒนาคนสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 6(6), 327-341.
- ชาติรี สุขสบาย. (2567). แนวคิดเมืองยุคใหม่สู่รากฐานเมืองที่ยั่งยืน. วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ, 7(1), 155-169.
- พระครูธรรมศุต (สุทธิพงษ์ สุทธิวงโณ), ชาติรี สุขสบาย, ประจวบ ประเสริฐสังข์, สุเทพ สุวีรางกูร, และเกษภา ผาทอง. (2565). ชนบทไทยสมัยใหม่กับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมที่ยั่งยืน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2(3), 48-63.
- พระครูธรรมศุต (สุทธิพงษ์ สุทธิวงโณ), ชาติรี สุขสบาย, บัญชา ธรรมบุตร, วาริณี โสภารจ, เกษภา ผาทอง. (2565). มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR) ในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 10(2), 230-239.

ผลงานวิจัย

- สุเทพ สุวีรางกูร, นฤมล เจริญใจ, ประจวบ ประเสริฐสังข์, พระครูสุทธิเมธาวัฒน์ (สุทธิพงษ์ สุทธิวงโณ), ชาติรี สุขสบาย. (2567). การประเมินการจัดการการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 4 (2), 119-136.

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ – สกุล : นายสงคราม นามสกุล จันทร์ทาศีรี
 ตำแหน่ง : ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านคลองหลวง
 การศึกษา
 พ.ศ. 2563 : ป.บัณฑิต (วิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 พ.ศ. 2561 : ป.ศ.๙ การศึกษาคณะสงฆ์ไทย
 พ.ศ. 2558 : ร.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 พ.ศ. 2559 : พธ.ม. (การพัฒนาสังคม) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน : โรงเรียนบ้านคลองหลวง 495 ม.5 ต.อำแพง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร
 74120

ผลงานวิชาการ

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, พระชินกร สุจิตโต, สงคราม จันทร์ทาศีรี. (2563). การบูรณาการหลักสิทธิเสรีภาพ เสมอภาคและภารดรภาพในวิถีทางประชาธิปไตย, วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563) หน้า 84-98. (TCI ฐาน 2)
 พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, พระปลัดสุริยา อาภาโค, สงคราม จันทร์ทาศีรี. (2564). การสื่อสารทางการเมืองด้วยอวัจนภาษาโดยสัญลักษณ์ของเยาวชนไทยในครรรองประชาธิปไตย, วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน 2564) หน้า 146-160.

ผลงานวิจัย

พระมหาอานนท์ อานนโท, สัณญา สดประเสริฐ, ผุสดี จิระวัฒนกิจ, พระมหาสงคราม จันทร์ทาศีรี. (2562). ผลสัมฤทธิ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มารยาทไทย : บทบาทสมมติ, วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคลสุวรรณภูมิ, ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม 2562) หน้า 247-256.